

Revisorerna i Mjölby kommun

Revisorernas redogörelse för år 2023

Syfte

Syftet med revisorernas redogörelse är att på ett överskådligt sätt redovisa genomförda granskningsinsatser under året och att följa upp revisionsplanen. Revisorernas redogörelse är ett komplement till revisionsberättelsen.

Den förtroendevalda revisorns uppdrag

Den förtroendevalda revisorns uppdrag regleras i kommunallagens 12 kap. I uppdraget ingår att årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas ansvarsområden i den utsträckning som följer av *God revisionsred.* Revisorerna har att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om nämndernas och styrelsens interna kontroll är tillräcklig.

Revisorernas uppdrag i kommunala bolag och stiftelser är i stort sett detsamma men den främsta skillnaden är att en lekmannarevisor inte granskar räkenskaperna. Det uppdraget har en auktoriserad revisor. Uppdraget att granska bolagets interna kontroll har såväl lekmannarevisorerna som auktoriserad revisor.

Förtroendevalda revisorer och sakkunniga

För räkenskapsåret 2023 har följande revisorer valts på uppdrag av kommunfullmäktige:

- Monika Gideskog (ordförande)
- Per Petersén (vice ordförande)
- Thomas Sunnerfjord
- Gunilla Hansson
- Magnus Gustafsson
- Bill Sjölund
- Tony Lingeby

De förtroendevalda revisorerna har anlitat PwC som sakkunnigt biträde under räkenskapsåret 2023.

Revisionsinsatser år 2023

Revisionens anslag

För år 2023 var revisionens totala anslag 1 432 tkr. Utfallet var 1 517 tkr, vilket medför en negativ avvikelse om -85 tkr. Avvikelsen förklaras av högre kostnad för arvoden och kursavgifter. De högre kostnaderna beror på att det, under perioden januari till och med april 2023, var dubbla revisionsgruppen till följd av den nya mandatperioden. Vidare har den nya revisionsgruppen deltagit i utbildningar inom revisionsområdet i syfte att rusta sig för sitt uppdrag.

Koppling till riskanalys

Revisionsinsatserna för år 2023 bygger på en dokumenterad riskanalys.

Redovisning av årlig granskning

Under året har vi träffat företrädare för kommunstyrelsen och nämnderna. Vid träffarna, som dokumenterats i minnesanteckningar, har frågor rörande ekonomi, måluppfyllelse, verksamhetsuppföljning, internkontroll, nämndspecifika aktuella frågor, framtid samt utveckling diskuterats.

Vi har även följt nämndernas verksamhet genom att läsa protokoll och sammanträdeshandlingar samt tagit del av lokala mediers rapportering, och lyssnat på medborgare. Rapportering utifrån detta har skett löpande vid revisionens sammanträden och har noterats och utgjort frågeställningar i samband med presidieträffar. Detta har också varit en grund i riskanalysen.

Grundläggande granskning

Grundläggande granskning har genomförts avseende kommunstyrelsen och samtliga nämnder inklusive miljönämnden (gemensam nämnd där Mjölby kommun är värdkommun) och Överförmyndarnämnden (gemensam nämnd där Motala kommun är värdkommun).

Det övergripande syftet med granskningen har varit att bedöma om den verksamhet som bedrivs av kommunstyrelsen och nämnderna sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen har omfattat följande områden:

- Styrning, kontroll och åtgärder.
- Måluppfyllelse för verksamheten.
- Måluppfyllelse för ekonomin

Den första punkten har utgjort underlag för att bedöma om den interna kontrollen varit tillräcklig medan de två andra punkterna – måluppfyllelsen avseende verksamhet och ekonomi – varit underlag för bedömning av om förvaltningen varit ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande. Nedan redovisas en sammanställning över granskningens resultat och gjorda bedömningar.

	Ändamålsenlighet (Verksamhetsmässiga mål)	Ekonomiskt tillfredsställande (Ekonomiskt mål, resultat)	Intern kontroll (Styrning, kontroll och åtgärder)
Kommunstyrelsen			
Kultur- och fritidsnämnden			
Omsorgs- och socialnämnden			
Samhällsbyggnadsnämnden			

Utbildningsnämnden			
Miljönämnden *			
Överförmyndarnämnden **			
Byggnämnd ***			
Valnämnd ****			

*) Gemensam nämnd där Mjölby är värdkommun.

***) Gemensam nämnd där Motala är värdkommun.

****) Byggnämnden fullgör kommunens myndighetsutövning inom samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområden. Nämnden upprättar varken verksamhetsplan eller verksamhetsberättelse och har heller inte någon fastställd budget.

*****) Valnämnden är kommunens organ för valtekniska frågor och fullgör kommunens uppgifter inom verksamhetsområdet med tillhörande lagstiftning. Nämnden upprättar varken verksamhetsplan eller verksamhetsberättelse och har heller inte någon fastställd budget.

Ändamålsenlighet

Kommunstyrelsen, Omsorgs- och socialnämnden, Utbildningsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har inte fullt ut bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Måluppfyllelsen för Kommunstyrelsen, Omsorgs- och socialnämnden, Utbildningsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden visar på brister.

Omsorgs- och socialnämnden uppnår endast ett av tre fullmäktigemål som tilldelats nämnden. Vidare uppnås inget av de två nämndspecifika målen. Utbildningsnämnden uppnår två av tre fullmäktigemål. Nämnden har inte fastställt några egna mål utan nyttjar de fullmäktige tilldelat nämnden. Samhällsbyggnadsnämnden uppnår tre av fyra fullmäktigemål. Av fem nämndmål bedöms ett som uppnått och fyra som ej uppnådda. Kommunstyrelsen uppnår ett av de två fullmäktige målen. Av fyra nämndspecifika mål uppnås ett medan två inte uppnås och ett inte bedöms alls.

Övriga nämnder har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. För dessa nämnder är måluppfyllelsen god.

Ekonomiskt tillfredsställande

Omsorgs- och socialnämnden, Utbildningsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt.

- Omsorgs- och socialnämndens redovisar ett större underskott som ökat under året. En åtgärdsplan togs fram tidigt under året. Av nämndens protokoll framgår att föreslagna åtgärder inte bedömts möjliga att genomföras fullt ut under 2023, vilket delgetts Kommunstyrelsen. Något beslut om tilläggsanslag under 2023 eller hur prognostiserat underskott ska hanteras har inte tagits.
- Utbildningsnämnden redovisar en negativ budgetavvikelse, om -6,1 mnkr. Även om det utgör en mindre procentuell andel av nämndens totala budget ser vi det som en brist att underskottet noteras i nämnden först i slutet av året.
- Samhällsbyggnadsnämndens redovisar ett underskott om -14,6 mnkr, som till stor del förklaras av kostnader som uppstått sent under året och som varit svåra att prognostisera, vilket försvårat möjligheten att vidta åtgärder.

Kommunstyrelsen och övriga nämnder bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt

Intern kontroll

Kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll, trots ovan beskrivning, har i allt väsentligt varit tillräcklig under året, men vissa utvecklingsområden har uppmärksamats kopplat till området

styrning, uppföljning och kontroll. Vissa avvikelser har noterats i de fördjupade granskningarna som framgår i avsnitt "Fördjupade granskningar".

Granskning av delårsrapport och årsredovisning

Revisionen granskar och bedömer om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning samt om delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed i kommunal verksamhet. Granskningen utgår från riskanalysen.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap Kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i delårsrapporten och årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. I granskning av delårsrapport riktas fokus på om det finns förutsättningar att mål för god ekonomisk hushållning respektive balanskrav kommer att uppnås för helåret. I årsredovisningen görs bedömning om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

Revisorernas uttalande avges i ett utlåtande i samband med delårsrapporten och slutligen i revisionsberättelsen.

Delårsrapport 2023-08-31

Vår bedömning baserades på en översiktlig granskning av delårsrapporten. Det innebär att granskningen har varit begränsad i omfattning, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Vårt uttalande har överlämnats till Kommunfullmäktige.

Granskning av Årsredovisning 2023

Räkenskaperna och årsredovisningen

Syftet med PwC:s granskning är att ge underlag för en bedömning om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning samt om årsredovisning är upprättad i enlighet med Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts av auktoriserad revisor enligt standard för kommunal räkenskapsrevision. *Se bilaga 2 för yttrande.*

Efter genomförd granskning gjordes bedömningen att årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av den finansiella ställningen per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året. En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR. Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR.

Mål för god ekonomisk hushållning och balanskrav

Syftet med PwC:s granskning är att ge kommunens revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. *Se bilaga 3 för granskningsresultat.*

Efter genomförd granskning görs bedömningen att resultatet i årsredovisning delvis är förenligt med de verksamhetsmässiga mål som fullmäktige fastställt då 9 av 14 mål uppnås. Av kommunfullmäktiges egen bedömningsskala framgår att minst 10 av 14 mål ska uppnås för att god ekonomisk hushållning ska anses uppnådd. Årets resultat innebär vidare att fullmäktiges finansiella mål inte uppnås då styrtal för resultat och soliditet inte når planerade värden. Balanskravet uppnås och det finns inga negativa balanskravsresultat att reglera från tidigare år.

Lekmannarevision - granskning av bolag

Lekmannarevisorerna har uttalat sig i en granskningsrapport om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt sätt, om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Vi har under året träffat representanter i bolagens respektive styrelse och ledning tillsammans med sakkunnigt biträde. Vår granskning har även samplanerats med den auktoriserade revisorn.

Inom ramen för vår granskning har en grundläggande granskning genomförts för respektive bolag (Bostadsbolaget i Mjölby AB, Fastighetsbolaget Mjölby Industribyggnader och Gallerian i Mjölby och AB Stallhöjdens Fastighets AB). Vidare har vi granskat Mjölby-Svartådalen Energi AB samt Mjölby Kraftnät AB.

Fördjupad granskning

Fördjupade granskningar genomförs där riskanalysen visar på stora risker och där revisionen och lekmannarevisionen bedömer att den grundläggande granskningen inte är tillräcklig. Nedan redovisas en sammanfattning i form av revisorernas missiv för respektive fördjupad granskning.

Vuxenutbildningens omfattning och resultat

Granskningens syfte har varit att bedöma om Utbildningsnämnden säkerställer en ändamålsenlig vuxenutbildning och om detta sker med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att Utbildningsnämnden inte helt har säkerställt en ändamålsenlig vuxenutbildning med tillräcklig intern kontroll. Den sammantagna bedömningen ovan baseras på granskningens resultat och bedömningen av de sju (7) revisionsfrågor som varit vägledande i granskningen och redovisas i tabellen nedan. Bedömningen görs på en tregradig skala (uppfyllt/ja, delvis uppfyllt/delvis, eller ej uppfyllt/nej).

Revisionsfrågor	Bedömning	
1. Har nämnden en ändamålsenlig styrning (mål/styrdokument) av vuxenutbildningens verksamhet?	Nej	
2. Har nämnden en ändamålsenlig styrning av vuxenutbildningens ekonomi?	Ja	
3. Genomförs ett ändamålsenligt arbete för att erbjuda vuxenutbildning till de vuxna i kommunen som har rätt att delta i sådan utbildning?	Nej	
4. Genomförs ett ändamålsenligt arbete för att möta den lokala och regionala arbetsmarknadens behov av kompetens?	Delvis	
5. Finns ett systematiskt kvalitetsarbete avseende vuxenutbildningen?	Nej	
6. Finns en strukturerad uppföljning av vuxenutbildningens ekonomi som kontinuerligt delges nämnden?	Ja	
7. Tillser nämnden att adekvata åtgärder vidtas om brister identifieras avseende verksamhet och/eller ekonomi?	Ja	

Efter genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till Utbildningsnämnden:

- Nämnden behöver stärka styrningen av vuxenutbildningen genom att formulera, dokumentera och besluta om målsättningar och nyckeltal för verksamheten.

- Nämnden behöver säkerställa att verksamheten genomför ett aktivt arbete för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i särskild utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.
- Det systematiska kvalitetsarbetet för vuxenutbildningen på huvudmannanivå kan ytterligare stärkas genom att analyserna av uppföljningen utvecklas för att utgöra en stabil grund för fortsatt utvecklingsarbete samt styrningen av vuxenutbildningen. Vidare behöver det systematiska kvalitetsarbetet beröra även det som externa utförarna bidrar med i fråga om resultat och kvalitet.

Revisionsrapporten har överlämnats till Utbildningsnämnden för yttrande och svar senast den 27 mars 2024. Rapporten har även överlämnats till Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för kännedom.

Biståndsbedömning inom äldreomsorgen

Granskningens syfte har varit att bedöma om Omsorgs- och socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig myndighetsutövning med en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att Omsorgs- och socialnämnden inte helt säkerställer en ändamålsenlig myndighetsutövning med en tillräcklig intern kontroll.

Den sammantagna bedömningen ovan baseras på granskningens resultat och bedömningen av de fyra (4) revisionsfrågor som varit vägledande i granskningen och redovisas i tabellen nedan. Bedömningen görs på en tregradig skala (uppfyllt/ja, delvis uppfyllt/delvis, eller ej uppfyllt/nej).

Revisionsfrågor	Bedömning	
Säkerställer omsorgs- och socialnämnden en tydlig styrning av handläggningen inom äldreomsorgen? (ex. genom mål, riktlinjer, rutiner eller andra styrande dokument)?	Ja	
Säkerställer omsorgs- och socialnämnden att biståndsbedömning inom äldreomsorgen sker på ett ändamålsenligt sätt? (ex. egenkontroller)	Delvis	
Säkerställer omsorgs- och socialnämnden verkställighet av beslut?	Delvis	
Säkerställer omsorgs- och socialnämnden en strukturerad uppföljning av verksamhet och ekonomi avseende äldreomsorgen?	Ja	

Efter genomförd granskning uppmanas Omsorgs- och socialnämnden att genomföra systematiska egenkontroller och uppföljningar avseende de beslut som respektive biståndshandläggare fattar och huruvida det förekommer betydande skillnader mellan handläggarna för att ytterligare säkerställa likvärdiga bedömningar.

Revisionsrapporten har överlämnats till Omsorgs- och socialnämnden för yttrande och svar senast den 27 mars 2024. Rapporten har även överlämnats till Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för kännedom.

Uppföljande granskning

Strategisk kompetensförsörjning med koppling till nuvarande rekryteringsutmaning

En uppföljande granskning har gjorts i syfte att bedöma om Kommunstyrelsen, Omsorgs- och socialnämnden samt Utbildningsnämnden vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av en tidigare genomförd granskning av arbetet med kompetensförsörjning. Inom ramen för granskningen gjordes även en av hur de granskade nämndernas rekryteringsbehov ser ut och hur detta omhändertagits i form av åtgärder.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att Kommunstyrelsen och Omsorgs- och socialnämnden *i allt väsentligt* vidtagit tillräckliga åtgärder med hänsyn till våra tidigare lämnade åtgärder, även om det kvarstår ett visst arbete innan åtgärderna är slutförda.

Vidare görs bedömningen att Kommunstyrelsen samt förvaltningarna i Omsorgs- och socialnämnden och Utbildningsnämnden *i allt väsentligt* vidtar ändamålsenliga åtgärder utifrån nuvarande rekryteringsutmaning. I granskningen görs bedömningen att styrelsens och nämndernas förvaltningar bedriver ett aktivt personal- och kompetensförsörjningsarbete som utgår från styrelsens och nämndernas kompetensförsörjningsplaner för att kunna rekrytera nya medarbetare och chefer och behålla och utveckla befintlig personal.

Den sammanfattande bedömningen ovan baseras på bedömningen av genomförd uppföljning som framgår av bifogad revisionsrapport. Utifrån granskningens resultat rekommenderas Omsorgs- och socialnämnden och Utbildningsnämnden att löpande följa upp och utvärdera effekter av pågående personal- och kompetensförsörjningsarbete och vid behov vidtar aktiva åtgärder i syfte att säkerställa att vidtagna åtgärder får avsedd effekt.

Under höstens dialogmöten med nämnderna och kommunstyrelsen har frågor avseende kompetensförsörjning varit fokus för diskussion. I mötena framkommer att det pågår ett aktivt arbete i kommunen och de granskade nämnderna. Frågan kommer att följas fortlöpande

Sammanträden/Dialog/kommunikation

Under året har revisionen haft 14 sammanträden. Revisorerna har sammanträffat med kommunfullmäktiges presidium vid två tillfällen, deltagit vid fullmäktiges sammanträden och informerat om revisionens arbete och resultat i granskningar. Vidare har respektive revisor informerat om revisionens uppdrag för den nämnd de är satta att särskilt följa.

Kommunstyrelsens presidium har inbjudits vid två tillfällen och övriga nämnders presidier vid vardera ett tillfälle under året.

Lekmannarevisorerna har under året haft sammanträden med företrädare för styrelse och ledning i kommunens bolag och har samarbetat med sakkunnigt biträde och den auktoriserade revisorn.

Nätverk och fortbildning

Revisionsgruppen har under året deltagit i utbildningar kopplade till uppdraget som förtroendevald revisor och har även löpande under året tagit del av PwC:s omvärldsbevakning som diskuterats löpande vid varje sammanträde. Denna kunskap utgör en viktig del i den riskanalys som ligger till grund revisionsplaneringen och granskningsinsatser. Ordförande och vice ordförande har även deltagit vid PwC:s kundråd.

Under året har vi träffat företrädare för Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Omsorgs- och socialnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden, Utbildningsnämnden, Byggnämnden och

Miljönämnden. Vid träffarna, som dokumenterats i minnesanteckningar, har frågor rörande ekonomi, måluppfyllelse, verksamhetsuppföljning, internkontroll, nämnds specifika aktuella frågor, framtid och utveckling diskuterats.

Revisorerna har följt nämndernas verksamhet genom att läsa protokoll och sammanträdeshandlingar. Rapportering utifrån detta har skett löpande vid revisionens sammanträden och har noterats och utgjort frågeställningar i samband med presidieträffar. Detta har också varit en grund i riskanalysen.

Vi, de förtroendevalda revisorerna, i Mjölby kommun

Monika Gideskog

Per Petersén

Gunilla Hansson

Magnus Gustafsson

Bill Sjölund

Thomas Sunnerfjord

Tony Lingeby

Till revisorerna i Mjölby kommun org.nr 212000-0480.

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mjölby kommun utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för år 2023-01-01 – 2023-12-31.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för Mjölby kommun för år 2023-01-01 – 2023-12-31. Förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna har granskats enligt särskilda instruktioner.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till kommunen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 1-5, 48-66. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i

övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga bitrådets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

1. identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,
2. Skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
3. Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
4. Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen

återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

5. Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga bitrådets granskning av förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna och att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse" och "Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper" i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR.

Undertecknande

Datum enligt digital signatur

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Sofie Hellgren
Auktoriserad revisor

[1 De granskade lagstadgade delarna återfinns på sidorna 3-47
]

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2024-04-08 13:55:14 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: SOFIE HELLGREN

Datum

Sofie Hellgren
Manager

Leveranskanal: E-post

Granskning av god ekonomisk hushållning per 2023-12-31

Mjölby kommun

Revisionsrapport
Mars 2024

Carin Hultgren
Isabelle Panasco

pwc

✓ Signerat 2024-04-04 14:23:14 UTC

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas årsredovisning i samband med fullmäktiges behandling av respektive rapport. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

I granskning av delårsrapport riktas fokus mot om det finns förutsättningar att mål och balanskrav kommer att uppnås för perioden.

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10, 11:12 och 13:2 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation respektive rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

Avgränsning

Granskningen avser årsredovisning som upprättats per 2023-12-31. Vid tidpunkt för granskningen hade årsrapporten ännu inte behandlats av kommunstyrelsen.

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt).

Rapportens innehåll har sakgranskats av redovisningsstrateg.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

Om God ekonomisk hushållning i Mjölby

- Kommunfullmäktiges mål till nämnderna utgår från de tre områdena i Vision 2045.
- I kommunens mål och budget 2023-2025 anges att kommunen för perioden 2023-2025 har uppnått god ekonomisk hushållning när 10 av de 14 kommunfullmäktigemålen (verksamhetsmässiga mål) är uppfyllda och de finansiella styrtalen resultat, soliditet och självfinansieringsgrad har uppnått planerade värden.

lakttagelser

- I förvaltningsberättelsen redovisas ett avsnitt benämnt "God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning" innehållande mål och måluppfyllelse.
- I årsredovisningen görs utvärderingen att Mjölby kommun inte kommer nå god ekonomisk hushållning år 2023.

Fullmäktiges mål, antal	Bedömning
9	Uppfylls
5	Uppfylls ej
Totalt: 14	

Styrtal	Planerat värde 2023	Utfall 2023
Resultat före extraordinära poster, andel av skatter och generella bidrag, %	0,6	0,2
Soliditet, %	23	22
Självfinansieringsgrad, %	41,4	41,9

- Av kommunfullmäktiges 14 verksamhetsmässiga mål, bedöms 9 som uppfyllda och 5 som ej uppfyllda inom den tidsram som målet anger.
- Av de finansiella styrtalen uppnås inte **resultat före extraordinära poster**, utfall 0,2 procent och **soliditet**, utfall 22 procent de planerade värden.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

- Ett av målen som bedöms som ej uppfyllt är Kommunstyrelsens mål om att medborgare, besökare och näringsidkare, i kontakt med kommunen, på ett enkelt sätt ska hitta information och få bästa möjliga bemötande och service. Målet är att Mjölby kommun ska placera sig bland de 20 procent bästa kommunerna i SKR:s mätning INSIKT Nöjd kundindex. Kommunen ligger på plats 183 bland de 195 deltagande kommuner. Därmed ligger kommunen bland de 7 procent sämsta kommunerna som deltagit i undersökningen.
- Omsorgs- och socialnämndens mål för antal personer en hemtjänsttagare möter bedöms som ej uppfyllt. Medelvärdet vid slutet av 2023 är totalt 19 personer, målvärde är 13 personer. Vidare bedöms Omsorgs- och socialnämndens mål hälsosjukvård, omsorg och socialtjänst ska vara lättillgängligt och invånare ska vara delaktiga utifrån sina förutsättningar som ej uppfyllt.
- Samhällsbyggnadsnämndens mål om god planberedskap bedöms som ej uppfyllt. Målet är att skapa förutsättningar för 175 bostäder i snitt per år i antagna detaljplaner under en treårsperiod. Utfallet för treårsperioden 2021-2023 blev i genomsnitt 39 bostäder.
- Utbildningsnämndens mål om elevernas upplevda trygghet bedöms ej som uppfyllt. Resultatet av Skolinspektionens skolenkät visar att den upplevda tryggheten hos eleverna i åk 2, 5, 8 och gymnasiet år 2 har sjunkit. Kommunen ligger bland de 25 procent kommuner som har lägst resultat i riket.
- Kommunens resultat uppgår till 4,3 mnkr mot ett budgeterat resultat på 12 mnkr.

Granskningsresultat: Balanskravet

Balanskravet regleras i kommunallagen och innebär ett uttryckligt krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Balanskravet innebär att kommuner årligen ska upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om kostnaderna för ett enskilt år överstiger intäkterna ska underskottet återställas senast inom en treårsperiod.

lakttagelser

	2023	2022	2021
Årets resultat	4,3	128,2	116,5
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	3,3	123,3	112,7
Återstår av RUR	94,1	94,1	89,1

- Det finns inga negativa balanskravsresultat att reglera från tidigare år.
- Årets resultat är positivt och uppgår till 4,3 mnkr.
- Balanskravsutredningen redovisas i förvaltningsberättelsen.
- Årets balanskravsresultat uppgår till 3,3 mnkr.

Samlad bedömning

1. Revisionsfråga 1

Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning?

- Finansiella mål

Nej, ej uppfyllt

- Verksamhetsmål

Delvis, uppfyllt

2. Revisionsfråga 2

Är resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

- Följsamhet till balanskravet

Ja, uppfyllt

Stockholm den dag som framgår av elektronisk signatur

Carin Hultgren

Certifierad kommunal revisor

Uppdragsledare och projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mjölby kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2023-08-22. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Carin Hultgren

Carin Hultgren
Uppdragsledare

2024-04-04 14:23:14 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post

Grundläggande granskning

Mjölby kommun 2023

Mars 2024

Sara Sommarin, Certifierad kommunal revisor

Innehållsförteckning

Sida	Styrelse/nämnd
5	Kommunstyrelsen
11	Kultur- och fritidsnämnd
15	Omsorgs- och socialnämnd
21	Samhällsbyggnadsnämnd
27	Utbildningsnämnd
32	Byggnämnd
34	Valnämnd
36	Miljönämnden
41	Överförmyndarnämnd

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser och nämnder.

Kommunstyrelsen och nämnderna ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Syfte och revisionsfråga

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse. Följande övergripande revisionsfråga ska besvaras:

Har styrelsens/nämndens förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

Granskningen omfattar följande granskningsområden:

1. Styrning, kontroll och åtgärder.
2. Måluppfyllelse för verksamheten.
3. Måluppfyllelse för ekonomin

Nr 1 utgör underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig. Övriga områden bildar underlag för att bedöma om förvaltningen sker på ett ändamålsenligt (2) och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt (3).

Revisionskriterier i granskningen utgörs främst av kommunallagen 6:6 och följsamhet till fullmäktiges uppdrag i form av mål och budget 2023.

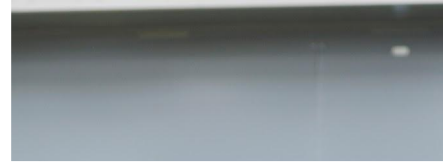
Metod och avgränsning

Den översiktliga granskningen har skett genom dokumentanalys. I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2023. I övrigt se "syfte och revisionsfrågor". Respektive granskningsområde bedöms med hjälp av signalsystem: grön (tillräckligt), gult (delvis) och röd (otillräckligt).

Sammanfattning av bedömningar

	Ändamålsenlighet (verksamhetsmässiga mål)	Ekonomiskt tillfredsställande (ekonomiskt mål, resultat)	Intern kontroll (Styrning, kontroll och åtgärder)
Kommunstyrelsen	Yellow	Green	Green
Kultur- och fritidsnämnden	Green	Green	Green
Omsorgs- och socialnämnden	Red	Red	Yellow
Samhällsbyggnadsnämnden	Yellow	Red	Yellow
Utbildningsnämnden	Yellow	Yellow	Green
Byggnämnd	Grey	Grey	Grey
Valnämnd	Grey	Grey	Grey
Miljönämnden	Green	Green	Green
Överförmyndarnämnd	Green	Green	Green

Kommunestyrelsen

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 4c, 5a</i>	Gul	Kommunstyrelsens förvaltning har delvis fullgjorts på ett ändamålsenligt sätt under år 2023. Av 2 mål från fullmäktige uppnås 1 och 1 uppnås inte. Av 4 nämndspecifika mål uppnås 1, 2 uppnås inte och 1 mål bedöms inte.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 4d, 5b</i>	Grön	Kommunstyrelsens förvaltning har skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2023. Resultat mot driftbudget: 3 294 tkr med hänsyn till tilläggsbudget
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Grön	Den interna kontrollen hänförlig till kommunstyrelsens förvaltning har varit tillräcklig under 2023. Ett par utvecklingsområden har noterats.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till styrelsen:

- Säkerställa att styrelsen vidtar tillräckliga åtgärder vid behov för att säkerställa en hög måluppfyllelse.
- Säkerställa att verksamhetsplanen behandlas och beslutas årligen.
- Överväga att besluta om de kompletterande instruktionerna kopplat till styrmodellen.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har kommunstyrelsen antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Av styrelsen har vi mottagit en upprättad verksamhetsplan ("Mål och Budget") innehållande kommunstyrelsens uppdrag, mål och budget. I tillhörande protokoll per 2023-01-25 §2 framgår enbart av beslutet att styrelsen tagit del av information och ett bildspel. Bedömningen grundas på att bildspelet omfattar bl.a. mål och budget.
2. Budget	a) Har kommunstyrelsen antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Vid sammanträdet 2023-01-25 §4 antogs en detaljbudget.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för kommunstyrelsen verksamhet?	Grön	Ja. Kommunstyrelsen har 2 mål från fullmäktige och 4 nämnds specifika mål.
	b) Finns mål formulerade för kommunstyrelsen ekonomi?	Grön	Ja. Kommunstyrelsen har beslutat om en detaljbudget.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	<i>Verksamhet:</i> Målen har tilldelade målvärden/indikatorer. <i>Ekonomi:</i> Budgeten är mätbar och uppföljningsbar.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har kommunstyrelsen upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	<p>För Mjölby kommun finns en upprättad styrmodell, fastställd av fullmäktige 2022-06-14 §59. I mål- och budgetprocessen finns ett årshjul över nämndernas planeringsprocess.</p> <p>Vid kommunstyrelsens sammanträde konkretiserades modellen. Tidigare bokslutsprognoser ersätts med tertialuppföljning med prognos och månadsuppföljningar ersätts med en ekonomisk uppföljning med prognos per sista februari.</p> <p>Därtill ska omsorgs- och socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och utbildningsnämnden skicka sina respektive månadsuppföljningar till kommunstyrelsen, där de redovisas som meddelande. För övriga nämnder finns inte detta krav.</p>
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	I tertialrapport 1 och delårsrapport per augusti framgår prognoser för dels verksamhetsmålen, dels ekonomin.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	c) Vidtar kommunstyrelsen tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Gul	<p>Av 2 mål från fullmäktige prognostiseras 1 uppnås och 1 inte uppnås. Av 4 nämndspecifika prognostiseras 1 uppnås, 1 mål inte uppnås, och 2 mål bedöms inte.</p> <p>Per helåret har måloppfyllelsen försämrats marginellt. Satsningar som framgår under året är bland annat att starta en intern dialog för att skapa samsyn om och lära av varandra i frågor som rör service och bemötande till företagen både allmänt och inom myndighetsutövningen.</p> <p>Helårsprognosen är att 11 av 14 fullmäktigemål kommer uppnås inom angiven tidsperiod.</p>
	d) Vidtar kommunstyrelsen tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Grön	<p>Tas tilläggsbudgeten om 2700 tkr hänsyn till redovisas inga underskott. Åtgärder bedöms därav inte vara nödvändiga.</p> <p>Utan tilläggsbudget är resultatet följande under året:</p> <ul style="list-style-type: none">• Per april: -2700 tkr.• Per augusti: 1000 tkr. <p>Helårsprognosen för Mjölby kommun uppgår till 13 400 tkr.</p>

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
5. Måluppfyllelse	a) När kommunstyrelsen uppsatta mål för verksamheten?	Gul	Av 2 mål från fullmäktige uppnås 1 och 1 uppnås inte. Av 4 nämndspecifika mål uppnås 1, 2 uppnås inte och 1 mål bedöms inte. Av fullmäktiges mål uppnås 9 av 14 mål.
	b) När kommunstyrelsen uppsatta mål för ekonomin?	Grön	Ja. Med hänsyn till tilläggsbudget uppnår styrelsen ett resultat om 3294 tkr. Utan tilläggsbudget 579 tkr. Mjölby kommuns resultat för 2023 uppgår till 4,3 mnkr mot ett budgeterat resultat om 12 mnkr.

Kultur- och fritidsnämnd

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 4c, 5a</i>	Grön	Nämndens förvaltning har fullgjorts på ett ändamålsenligt sätt under år 2023. Samtliga mål uppnås.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 4d, 5b</i>	Grön	Nämndens förvaltning har skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2023. Resultat mot driftbudget: 1 025 tkr.
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Grön	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har varit tillräcklig under 2023.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Fortsätta säkerställa en hög måluppfyllelse och en budget i balans.
- Överväga att behandla de kompletterande instruktionerna kopplat till styrmodellen.

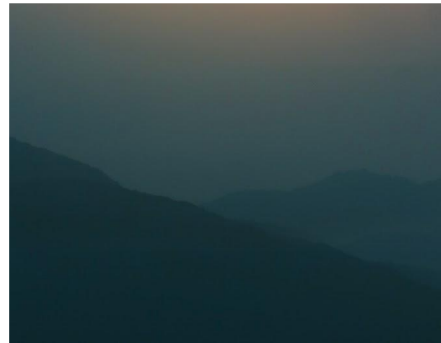
Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Nämnden antog "Mål och Budget" per 2022-09-12 §21.
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	En detaljbudget ingår i "Mål och Budget".
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Ja. Nämnden har 3 mål från fullmäktige och 1 nämnds specifika mål.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Ja. Nämnden har beslutat om en detaljbudget.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	<i>Verksamhet:</i> För samtliga nämndmål finns fastställda målvärden i verksamhetsplanen. <i>Ekonomi:</i> Budgeten är mätbar och uppföljningsbar.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	För Mjölby kommun finns en upprättad styrmodell, fastställd av fullmäktige 2022-06-14 §59. I mål- och budgetprocessen finns ett årshjul över nämndernas planeringsprocess. Vid kommunstyrelsens sammanträde konkretiserades modellen. Tidigare bokslutsprognoser ersätts med tertialuppföljning med prognos och månadsuppföljningar ersätts med en ekonomisk uppföljning med prognos per sista februari.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	I tertialrapport 1 och delårsrapport per augusti framgår prognoser för dels verksamhetsmålen, dels ekonomin.
	c) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Grön	Ingen prognos för bristande måluppfyllelse förekommer.
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Grön	Ingen prognos för bristande måluppfyllelse förekommer.
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Grön	Ja. Samtliga mål uppnås.
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Grön	Ja. Nämnden uppnår en budget i balans. Resultat är: 1025 tkr.

Omsorgs- och socialnämnd

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 4c, 5a</i>	Röd	Nämndens förvaltning har inte fullgjorts på ett ändamålsenligt sätt under år 2023. Av 3 mål från fullmäktige uppnås 1 och 2 uppnås ej. Av 2 nämndspecifika mål uppnås inga. Nämnden bedöms inte ha vidtagit tillräckliga åtgärder.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 4d, 5b</i>	Röd	Nämndens förvaltning har inte skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2023. Resultat mot driftbudget: -40 535 tkr. Detta innebär en negativ avvikelse mot budget motsvarande 5,8 %.
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Gul	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har delvis varit tillräcklig under 2023. Ett par utvecklingsområden har noterats.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Säkerställa att nämnden vidtar tillräckliga åtgärder vid bristande måluppfyllelse.
- Säkerställa en ekonomi i balans och en hög måluppfyllelse.
- Överväga att besluta om de kompletterande instruktionerna kopplat till styrmodellen.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Nämnden antog "Mål och Budget" per 2022-08-30 §99.
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	En detaljbudget ingår i "Mål och Budget".
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Ja. Nämnden har 3 mål från fullmäktige och 2 nämnds specifika mål.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Ja. Nämnden har beslutat om en detaljbudget.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	<i>Verksamhet:</i> För samtliga nämndsmål finns fastställda målvärden i verksamhetsplanen. <i>Ekonomi:</i> Budgeten är mätbar och uppföljningsbar.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	<p>För Mjölby kommun finns en upprättad styrmodell, fastställd av fullmäktige 2022-06-14 §59. I mål- och budgetprocessen finns ett årshjul över nämndernas planeringsprocess.</p> <p>Vid kommunstyrelsens sammanträde konkretiserades modellen. Tidigare bokslutsprognoser ersätts med tertialuppföljning med prognos och månadsuppföljningar ersätts med en ekonomisk uppföljning med prognos per sista februari.</p> <p>Därtill ska omsorgs- och socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och utbildningsnämnden skicka sina respektive månadsuppföljningar till kommunstyrelsen, där de redovisas som meddelande. För övriga nämnder finns inte detta krav.</p>
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	I tertialrapport 1 och delårsrapport per augusti framgår prognoser för dels verksamhetsmålen, dels ekonomin.

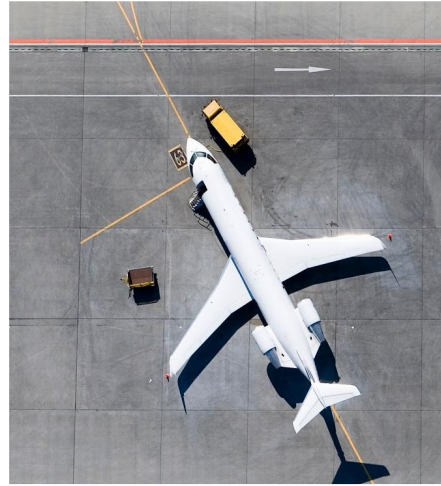
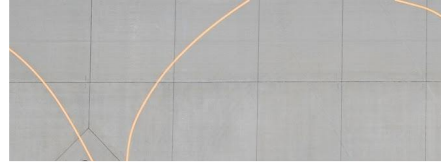
Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	c) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Röd	<p>Nämnden vidtar flera satsningar under året, bland annat har en kartläggning av befintliga arbetsmarknadsåtgärder gjorts och utvecklingsbehov konstaterats.</p> <p>Per delåret prognostiseras 4 av 5 mål uppnås. Per helår uppnås 1 av 5. Resterande uppnås ej.</p>
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Röd	<p>Vid sammanträdet per 2023-03-21 §30 gav nämnden förvaltningen i uppdrag att till aprilsammanträdet redovisa en handlingsplan med åtgärder. Åtgärder redovisas 2023-04-18 §51.</p> <p>Vid sammanträdet per 2023-05-16 §77 beslutar nämnden att vissa åtgärder inte är aktuella då konsekvenserna skulle bli för stora. De åtgärder som vidtas bedöms inte vara tillräckliga för en budget i balans, men redovisas under året. Följande resultat redovisas under året.</p> <ul style="list-style-type: none">• T1: -32 637 tkr.• T2: -32 586 tkr.• ÅR: -40 535 tkr. <p>Beslutet per maj expedieras till kommunstyrelsen. I maj och i juni framgår i protokollen att styrelsen mottagit en återsrapportering av nämnden.</p>

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Röd	Av 3 mål från fullmäktige uppnås 1 och 2 uppnås ej. Av 2 nämndspecifika mål uppnås inget.
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Röd	Nej. Nämndens resultat uppgår till -40 535 tkr. Detta innebär en negativ avvikelse mot budget motsvarande 5,8 %.

Samhällsbyggnadsnämnd

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 4c, 5a</i>	Gul	Nämndens förvaltning har delvis fullgjorts på ett ändamålsenligt sätt under år 2023. Av 4 fullmäktigemål bedöms 3 som uppnådda och 1 som ej uppnått. Av 5 nämndmål bedöms 1 som uppnått och 4 som ej uppnådda.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 4d, 5b</i>	Röd	Nämndens förvaltning har inte skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2023. Resultat mot driftbudget: -14 571 tkr (utan hänsyn till tilläggsbudget om 5 094 tkr). Vi noterar att en handlingsplan beslutats om i juni. Vi bedömer däremot att åtgärderna inte varit tillräckliga.
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Gul	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har delvis varit tillräcklig under 2023.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Säkerställa att nämnden vidtar tillräckliga åtgärder vid bristande måluppfyllelse.
- Säkerställa en ekonomi i balans och en hög måluppfyllelse.
- Överväga att besluta om de kompletterande instruktionerna kopplat till styrmodellen.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	<p>Av nämnden har vi mottagit en upprättad verksamhetsplan ("Mål och Budget") innehållande nämndens uppdrag, mål och budget.</p> <p>Att nämnden (som är ny) har behandlat en verksamhetsplan har vi däremot inte noterat i protokollen. Vid faktagranskning noteras att tekniska nämnden (tidigare nämnd) behandlat Mål och Budget.</p>
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Som angetts i revisionsfråga 1a har vi mottagit en verksamhetsplan, omfattande en budget. Vid faktagranskning framkommer att tekniska nämnden även behandlat en detaljbudget i ett separat ärende.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Nämnden har 4 mål fastställda av fullmäktige och 5 nämndspecifika mål.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Nämnden utgår från en budget.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	<p><i>Verksamhet:</i> Målen har tilldelade målvärden/indikatorer.</p> <p><i>Ekonomi:</i> Budgeten är mätbar och uppföljningsbar.</p>

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	<p>För Mjölby kommun finns en upprättad styrmodell, fastställd av fullmäktige 2022-06-14 §59. I mål- och budgetprocessen finns ett årshjul över nämndernas planeringsprocess.</p> <p>Vid kommunstyrelsens sammanträde konkretiserades modellen. Tidigare bokslutsprognoser ersätts med tertialuppföljning med prognos och månadsuppföljningar ersätts med en ekonomisk uppföljning med prognos per sista februari.</p> <p>Därtill ska omsorgs- och socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och utbildningsnämnden skicka sina respektive månadsuppföljningar till kommunstyrelsen, där de redovisas som meddelande. För övriga nämnder finns inte detta krav.</p>
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	I tertialrapport 1 och delårsrapport per augusti framgår prognoser för dels verksamhetsmålen, dels ekonomin.

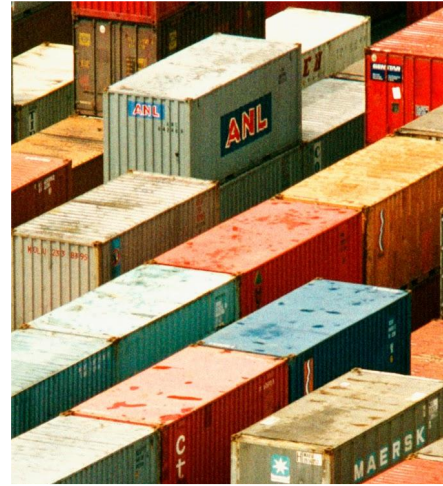
Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	c) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Gul	<p>Vid delåret uppnås 5 av 9 mål.</p> <p>Nämndens måluppfyllelse per helåret är marginellt försämrat gentemot prognosen per delåret. Differensen är 1 nämndmål som vid helåret inte uppnåddes trots att det prognostiserades uppnås vid delåret.</p> <p>Satsningar som görs är exempelvis att förtydliga information på hemsidan, ny e- tjänst och ett fortsatt arbete med att skapa tydligare rutiner.</p> <p>Bedömningen grundas på att satsningar görs men att åtgärderna inte varit tillräckliga.</p>
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Grön	<p>Tas tilläggsbudgeten om 5 094 tkr hänsyn till redovisas nedan resultat.</p> <ul style="list-style-type: none">Per april: -2 506 tkr. Varav: <i>Vatten- och avloppshantering: -4 000 tkr.</i> <i>Avfallshantering: 4194 tkr.</i>Per augusti: 1 994 tkr. Varav: <i>Vatten- och avloppshantering: -1 994 tkr.</i> <i>Avfallshantering: 6 094 tkr.</i> <p>Per 2023-06-14 §88 tog nämnden ett beslut om en handlingsplan för att uppnå en ekonomi i balans.</p>

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Gul	Av 4 fullmäktigemål bedöms 3 som uppnådda och 1 som ej uppnått. Av 5 nämndmål bedöms 1 som uppnått och 4 som ej uppnådda.
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Röd	Nämndens resultat uppgår till -9 477 tkr (med hänsyn till tilläggsbudget). <i>Vatten- och avloppshantering: -4177 tkr.</i> <i>Avfallshantering: 4923 tkr.</i> Utan hänsyn till tilläggsbudget uppgår resultat till -14 571 tkr. <i>Vatten- och avloppshantering: -4177 tkr.</i> <i>Avfallshantering: -171 tkr.</i>

Utbildningsnämnd

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 4c, 5a</i>	Gul	Nämndens förvaltning har delvis fullgjorts på ett ändamålsenligt sätt under år 2023. Av 3 mål bedöms 2 som uppfyllda och 1 som ej uppfyllt.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 4d, 5b</i>	Gul	Nämndens förvaltning har delvis skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2023. Resultat mot driftbudget: -6 075 tkr. Detta innebär en negativ avvikelse mot budget motsvarande 0,8 %.
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Grön	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har varit tillräcklig under 2023. Ett par utvecklingsområden har noterats.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Säkerställa att nämnden vidtar tillräckliga åtgärder vid bristande måluppfyllelse.
- Säkerställa en ekonomi i balans och en hög måluppfyllelse.
- Överväga att besluta om de kompletterande instruktionerna kopplat till styrmodellen.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Nämnden antog "Budget 2023" per 2022-08-29 §96.
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	En detaljbudget ingår i "Budget 2023".
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Ja. Nämnden har 3 mål från fullmäktige. Inga ytterligare nämndspecifika mål antas. Vid benämning av mål, avseende utbildningsnämndens rapport, syftar vi på målen av fullmäktige.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Ja. Nämnden har beslutat om en detaljbudget.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	<i>Verksamhet:</i> För samtliga mål finns fastställda målvärden i verksamhetsplanen. <i>Ekonomi:</i> Budgeten är mätbar och uppföljningsbar.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	<p>För Mjölby kommun finns en upprättad styrmodell, fastställd av fullmäktige 2022-06-14 §59. I mål- och budgetprocessen finns ett årshjul över nämndernas planeringsprocess.</p> <p>Vid kommunstyrelsens sammanträde konkretiserades modellen. Tidigare bokslutsprognoser ersätts med tertialuppföljning med prognos och månadsuppföljningar ersätts med en ekonomisk uppföljning med prognos per sista februari.</p> <p>Därtill ska bl.a. utbildningsnämnden skicka sina månadsuppföljningar till kommunstyrelsen, där de redovisas som meddelande.</p>
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	I tertialrapport 1 och delårsrapport per augusti framgår prognoser för dels verksamhetsmålen, dels ekonomin.
	c) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Gul	<p>Av 3 mål prognostiseras 2 bli uppfyllda och 1 inte bli uppfyllt.</p> <p>Flera satsningar beskrivs. Bland annat anges en uppföljning genomförd av de elever som började på gymnasiets introduktionsprogram 2021, samt i vilken grad eleverna blivit nationellt behöriga.</p>
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Grön	Nämnden prognostiserar inga underskott per delåret. Inga åtgärder behövs, varvid bedömningen. Per helår redovisar nämnden ett underskott däremot, se revisionsfråga 5b.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Noteringar
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Gul	Av 3 mål bedöms 2 som uppfyllda och 1 som ej uppfyllt.
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Gul	<p>Resultatet uppgår till -6 075 tkr. Detta innebär en negativ avvikelse mot budget motsvarande 0,8 %.</p> <p>Bedömningen grundas på att avvikelsen är mindre än 1%.</p> <p>Den negativa avvikelsen är främst hänförlig till verksamheter inom grundskolan där 8 av 14 enheter redovisar underskott. Den främsta anledningen är högre personalkostnader än budgeterat, enligt årsrapporten.</p>

Byggnämnd

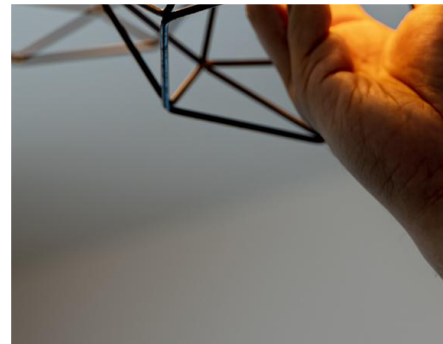
- Myndighetsnämnd

Iakttagelser

Verksamhet	<p>Byggnämnden fullgör kommunens myndighetsutövning inom samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområden. I detta ingår att vara myndighetsnämnd med ansvar för bygglov, mark- och rivningslov, strandskydd, förhandsbesked, tillsynsuppdraget enligt plan- och bygglagen samt myndighetsutövning inom ramen för Lagen om brandfarliga och explosiva varor, Lag om skydd mot olyckor samt myndighetsbeslut rörande bostadsanpassning.</p> <p>Byggnämnden ingår kommunfullmäktige och politiska organ</p>
Sammanträden	<p>Antal under 2023: 10</p>
	<p>Vid sammanträden behandlas bland annat:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bygglov.• Information om detaljplanläget.• Årsuppföljning LSO och LBE.• Tillsyn.• Utbildningar.• Information från stadsbyggnadskontoret.
Reglemente	<p>Antogs av fullmäktige fullmäktige 2022-12-13 §151.</p>
Verksamhetsplan/ verksamhetsberättelse	<p>Byggnämnden har ingen verksamhet varvid verksamhetsplan/verksamhetsberättelse inte upprättas. Kommunledningskontoret upprättar ett dokument för politiska organ som biläggs till fullmäktige.</p>
Ekonomi	<p>Driftbudget 2023: 282 tkr. Utfall (mot budget): 44 tkr</p>

Valnämnd

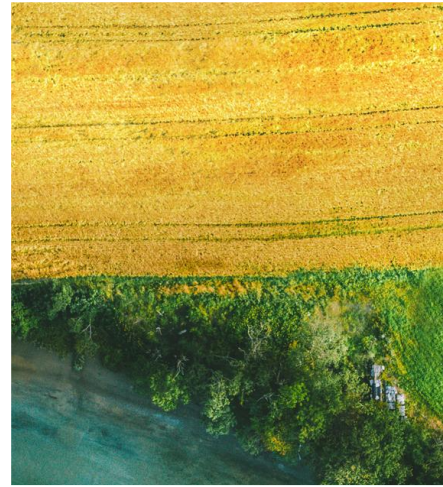

Iakttagelser

Verksamhet	Valnämnden är kommunens organ för valtekniska frågor och fullgöra kommunens uppgifter inom verksamhetsområdet tillhörande lagstiftning. Nämnden svarar för information till allmänheten om den egna verksamheten. Nämnden biträds av tjänstepersoner anställd vid kommunstyrelsens förvaltning. Nämnden beslutar om arvoden m.m. för av nämnden utsedda röstmottagare och rösträknare.
Sammanträden	Antal under 2023: 2
	Vid sammanträden behandlas bland annat: <ul style="list-style-type: none">• Valplanering och valnämndens roll.• Valnämndens budget.• Riskbedömning.• Utläggning av valsedlar och valsedelsställ.
Reglemente	Antogs av fullmäktige fullmäktige 2022-12-13 §151.
Verksamhetsplan/ verksamhetsberättelse	Valnämnden har ingen verksamhet varvid verksamhetsplan/verksamhetsberättelse inte upprättas. Kommunledningskontoret upprättar ett dokument för politiska organ som biläggs till fullmäktige.
Ekonomi	Driftbudget 2023: 0 Utfall (mot budget): -23 tkr

Miljönämnd

- Mjölby kommun (värdkommun), Boxholms kommun och Ödeshögs kommun.

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 5a</i>	Grön	Nämndens förvaltning har fullgjorts på ett ändamålsenligt sätt under år 2023. Av 5 mål blir 4 uppfyllda och 1 ej uppfyllt. 1 av målen är övergripande mål till resterande.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 5b</i>	Grön	Nämndens förvaltning har skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2023. Resultat mot driftbudget: 109 tkr.
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Grön	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har varit tillräcklig under år 2023.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Fortsätta säkerställa en hög måluppfyllelse och en budget i balans.
- Överväga att behandla de kompletterande instruktionerna kopplat till styrmodellen.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
1. Närvaro	a) Har ledamot/ersättare medverkat på nämndens sammanträden?	Grön	Mjölby har haft representation i nämnden vid samtliga möten under 2023.
2. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Nämnden har behandlat "Mål och driframar 2023-2025" per 2022-08-18 §62.
	b) Omfattar plan den verksamhet som sköts inom samverkande kommuns geografiska område?	Grön	Reglementet är utformad på ett sådant sätt att den gäller för samtliga medverkande kommuner.
3. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Ja driframar behandlas under sammanträdet i september 2022. Se fråga 2a.
	b) Omfattar budget den verksamhet som sköts i samverkande kommuns geografiska område?	Grön	Budgeten omfattar samtliga kommuner.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor	Bedömning	Ev. noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Omfattar rapportering till nämnd den verksamhet som sköts i samverkande kommuns geografiska område?	Grön Återkommande information från verksamheten ges.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön I tertialrapport 1 och delårsrapport per augusti framgår prognoser för dels verksamhetsmålen, dels ekonomin.
	c) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Grön Samtliga mål prognostiseras vid delåret bli uppfyllda. Inga åtgärder behövs vidtas.
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Grön Nämnden prognostiserar vid delåret en budget i balans. Inga åtgärder behövs vidtas.
	e) Har nämnden återrapporterat till samverkande kommun enligt gällande direktiv?	Grön Nämnden har återrapporterat enligt gällande direktiv. För Mjölby kommun finns en upprättad styrmodell, fastställd av fullmäktige 2022-06-14 §59. I mål- och budgetprocessen finns ett årshjul över nämndernas planeringsprocess. Vid kommunstyrelsens sammanträde konkretiserades modellen. Tidigare bokslutsprognoser ersätts med tertialuppföljning med prognos och månadsuppföljningar ersätts med en ekonomisk uppföljning med prognos per sista februari.
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Grön Av 5 mål blir 4 uppfyllda och 1 ej uppfyllt. 1 av målen är övergripande mål till resterande.
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Grön Nämnden uppnår ett resultat om 109 tkr.

Närvaro vid sammanträden

Sammanträden	2023-01-26	2023-02-15	2023-03-29	2023-04-27	2023-05-25
Ledamöter Mjölby kommun	Närvarande	Närvarande	Närvarande	Närvarande	Närvarande

Sammanträden	2023-06-16	2022-08-31	2023-09-21	2023-10-26	2023-11-23
Ledamöter Mjölby kommun	Närvarande	Närvarande	Närvarande	Närvarande	Närvarande

Sammanträden	2023-12-14
Ledamöter Mjölby kommun	Närvarande

Vid granskning av deltagande har en avstämning gjorts gentemot upprättade protokoll.

- Ej närvarande: Ingen av de valda ledamöterna deltog.
- Närvarande: Minst en av ledamöterna deltog.

Överförmyndarnämnd

- Mjölby kommun, Boxholms kommun, Motala kommun (värdkommun), Vadstena kommun och Ödeshögs kommun.

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 5a</i>	Grön	Nämndens förvaltning har fullgjorts på ett ändamålsenligt sätt under år 2023. Nämnden har 5 resultatmål. Inga av målen bedöms på övergripande nivå utan istället ges status per aktivitet. 4 aktiviteter är markerade som pågående (gult), 13 som klara (grönt) och 2 som ej påbörjade (rött).
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 5b</i>	Grön	Nämndens förvaltning har skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2023. Resultat mot driftbudget: 940 tkr.
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Grön	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har varit tillräcklig under år 2023.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Fortsätta säkerställa en hög måluppfyllelse och en budget i balans.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
1. Närvaro	a) Har ledamot/ersättare medverkat på nämndens sammanträden?	Grön	Mjölby har haft representation i nämnden vid samtliga möten under 2023.
2. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Nämnden har behandlat "Mål och resursplan" (MoR) per 2023-01-24 §10.
	b) Omfattar plan den verksamhet som sköts inom samverkande kommuns geografiska område?	Grön	Styrmodellen (enligt MoR) är utformad på ett sådant sätt att den gäller för samtliga medverkande kommuner.
3. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Ja drifframar behandlas under sammanträdet i januari 2023. Se fråga 2a.
	b) Omfattar budget den verksamhet som sköts i samverkande kommuns geografiska område?	Grön	Budgeten omfattar samtliga kommuner.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor	Bedömning	Ev. noteringar
4. Rapportering och åtgärder	a) Omfattar rapportering till nämnd den verksamhet som sköts i samverkande kommuns geografiska område?	Grön Återkommande information från verksamheten ges.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön I tertialrapport 1 och delårsrapport per augusti framgår prognoser för dels verksamhetsmålen, dels ekonomin.
	c) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Grön Nämnden har 5 resultatmål. Inga av målen bedöms på övergripande nivå utan istället ges status per aktivitet. Flertalet (15) aktiviteter är markerade som pågående (gult), 2 som klara (grönt) och 2 som ej påbörjade (rött).
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Grön Nämnden prognostiserar vid delåret en budget i balans. Inga åtgärder behövs vidtas.
	e) Har nämnden återrangerat till samverkande kommun enligt gällande direktiv?	Grön Nämnden har återrangerat enligt gällande direktiv.
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Grön Nämnden har 5 resultatmål. Inga av målen bedöms på övergripande nivå utan istället ges status per aktivitet. 4 aktiviteter är markerade som pågående (gult), 13 som klara (grönt) och 2 som ej påbörjade (rött).
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Grön Nämnden uppnår ett resultat om 940 tkr.

Närvaro vid sammanträden

Sammanträden	2023-01-24	2023-02-21	2023-03-21	2023-04-25	2023-05-23
Ledamöter Mjölby kommun	Närvarande	Närvarande	Närvarande	Närvarande	Närvarande

Sammanträden	2023-06-20	2023-09-12	2023-10-17	2023-11-07	2023-12-12
Ledamöter Mjölby kommun	Närvarande	Närvarande	Närvarande	Närvarande	Närvarande

Vid granskning av deltagande har en avstämning gjorts gentemot upprättade protokoll.

- Ej närvarande: Ingen av de valda ledamöterna deltog.
- Närvarande: Minst en av ledamöterna deltog.

2024-04-02

Sara Sommarin

Projektledare

Carin Hultgren

Uppdragsledare

pwc.se

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mjölby kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2023-09-21. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Granskning av vuxenutbildningens omfattning och resultat

Mjölby kommun

December 2023

Viktor Prytz, projektledare och certifierad kommunal revisor

Elin Rylander, revisionskonsult

Marie Lindblad, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mjölby kommun genomfört en granskning av vuxenutbildningens omfattning och resultat. Granskningens syfte är att bedöma om utbildningsnämnden säkerställer en ändamålsenlig vuxenutbildning och om detta sker med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att utbildningsnämnden inte helt har säkerställt en ändamålsenlig vuxenutbildning med tillräcklig intern kontroll.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
1. Har nämnden en ändamålsenlig styrning (mål/styrdokument) av vuxenutbildningens verksamhet?	Nej
2. Har nämnden en ändamålsenlig styrning av vuxenutbildningens ekonomi?	Ja
3. Genomförs ett ändamålsenligt arbete för att erbjuda vuxenutbildning till de vuxna i kommunen som har rätt att delta i sådan utbildning?	Nej
4. Genomförs ett ändamålsenligt arbete för att möta den lokala och regionala arbetsmarknadens behov av kompetens?	Delvis
5. Finns ett systematiskt kvalitetsarbete avseende vuxenutbildningen?	Nej
6. Finns en strukturerad uppföljning av vuxenutbildningens ekonomi som kontinuerligt delges nämnden?	Ja
7. Tillser nämnden att adekvata åtgärder vidtas om brister identifieras avseende verksamhet och/eller ekonomi?	Ja

Rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till utbildningsnämnden:

- Nämnden behöver stärka styrningen av vuxenutbildningen genom att formulera, dokumentera och besluta om målsättningar och nyckeltal för verksamheten.
- Nämnden behöver säkerställa att verksamheten genomför ett aktivt arbete för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i särskild utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

- Det systematiska kvalitetsarbetet för vuxenutbildningen på huvudmannanivå kan ytterligare stärkas genom att analyserna av uppföljningen utvecklas för att utgöra en stabil grund för fortsatt utvecklingsarbete samt styrningen av vuxenutbildningen. Vidare behöver det systematiska kvalitetsarbetet beröra även det som externa utförarna bidrar med i fråga om resultat och kvalitet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	5
Granskningsresultat	6
Vuxenutbildningens organisation	6
Styrning av verksamheten	6
Styrning av ekonomi	7
Arbete för att erbjuda vuxenutbildning	9
Arbete för att möta behov av kompetens	11
Systematiskt kvalitetsarbete	12
Uppföljning av ekonomi	15
Åtgärder vid brister	17
Samlad bedömning	19
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	19
Rekommendationer	21

Inledning

Bakgrund

Vuxenutbildningen spelar en avgörande roll för flera stora samhällsutmaningar, såsom nyanländas etablering, individers möjlighet att byta yrke och kompetensförsörjningen till arbetslivet. Därmed har vuxenutbildningen ett omfattande och komplext uppdrag; utbildningen ska dels möta vuxnas behov av utbildning i olika skeden av livet, dels bidra till arbetslivets behov av kompetens. Detta dubbla uppdrag ställer stora krav på huvudmannen, bland annat när det gäller att informera och attrahera till studier inom vuxenutbildningen, att undersöka såväl medborgares som arbetslivets behov av utbildning och att prioritera sökande till vuxenutbildningen. Därtill finns krav på ett systematiskt kvalitetsarbete som omfattar krav på uppföljning och analys av vuxenutbildningens resultat och förutsättningar samt att vid behov vidta åtgärder för att utveckla vuxenutbildningen.

Vuxenutbildningens omfattning varierar över tid beroende på arbetsmarknadens utveckling, antal nyanlända samt politiska reformer. Detta kräver en tydlig ekonomistyrning och resursfördelning som förmår hantera förändringar över tid på ett hållbart sätt.

Aktuell statistik för Mjölby kommun visar att andelen invånare som deltar i vuxenutbildning har minskat sedan föregående år. Kostnadsökningar kan ses både för SFI och komvux, vars nivåer är högre jämfört med strukturellt liknande kommuner. Samtidigt har andelen som lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera sjunkit sedan föregående år och är lägre jämfört med strukturellt liknande kommuner. Det omfattande och komplext uppdrag ställer stora krav på huvudmannens styrning och internkontroll samt en tydlig ekonomistyrning och resursfördelning som förmår hantera förändringar över tid på ett hållbart sätt.

Kommunens revisorer har med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det angeläget att göra en granskning inom ovan rubricerat område.

Syfte och revisionsfrågor

Gransknings syfte är att bedöma om utbildningsnämnden säkerställer en ändamålsenlig vuxenutbildning och om detta sker med tillräcklig intern kontroll.

Följande revisionsfrågor används för att svara mot syftet:

1. Har nämnden en ändamålsenlig styrning (mål/styrdokument) av vuxenutbildningens verksamhet?
2. Har nämnden en ändamålsenlig styrning av vuxenutbildningens ekonomi?
3. Genomförs ett ändamålsenligt arbete för att erbjuda vuxenutbildning till de vuxna i kommunen som har rätt att delta i sådan utbildning?
4. Genomförs ett ändamålsenligt arbete för att möta den lokala och regionala arbetsmarknadens behov av kompetens?
5. Finns ett systematiskt kvalitetsarbete avseende vuxenutbildningen?

6. Finns en strukturerad uppföljning av vuxenutbildningens ekonomi som kontinuerligt delges nämnden?
7. Tillser nämnden att adekvata åtgärder vidtas om brister identifieras avseende verksamhet och/eller ekonomi?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Kommunallagen

- 6 kap. 6 § Styrelsen och övriga nämnden - Uppgifter
- 11 kap. 17 § Räkenskaper

Skollagen (2010:800)

- Huvudmannens ansvar för utbildningen: 2 kap. 8 §
- Ekonomisk resursfördelning: 2 kap. 8 b §
- Systematiskt kvalitetsarbete, inklusive åtgärder: 4 kap. 3, 5, 6 och 7 §§
- Vuxenutbildningens övergripande mål samt utbildningens innehåll: 20 kap. 2 och 3 §§
- Rätt till utbildning: 20 kap. 10 § (grundläggande nivå), 11b § (Rätt utbildning i annan kommun) samt 29 § (SFI)

Förordning (2011:1108) om vuxenutbildning

Avgränsning

Granskningen avgränsas till utbildningsnämnden och ansvaret för den kommunala vuxenutbildningen. Granskningen avser i huvudsak år 2023.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av relevanta styrdokument samt dokumenterade uppföljningar av verksamhet och ekonomi. Genomgång av utbildningsnämndens protokoll för perioden september 2022 till september 2023 med avseende på beslut angående vuxenutbildningen.

Intervjuer har genomförts med:

- Utbildningsnämndens presidium
- Förvaltningschef och Tf verksamhetschef för vuxenutbildningen
- Förvaltningsekonom och ekonom
- Rektor Mjölby vuxenutbildning
- Studie- och yrkesvägledare

Totalt har fem intervjuer genomförts och 10 personer har intervjuats. De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Rapporten är kvalitetssäkrad av Marie Lindblad, certifierad kommunal revisor, i enlighet med PwC:s interna riktlinjer för kvalitetssäkring av revisionsrapporter.

Granskningsresultat

Vuxenutbildningens organisation

Enligt *Reglemente för Mjölby kommun*, fastställt av kommunfullmäktige 2022-12-13 (§151), ansvarar utbildningsnämnden för att fullgöra kommunens uppgifter som huvudman för kommunal vuxenutbildning, inklusive svenska för invandrare (SFI), samt särskild utbildning för vuxna (kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasienivå från och med 2023-07-02).

Vuxenutbildningen i Mjölby kommun erbjuder i egen regi kurser på grundläggande och gymnasial nivå, yrkesutbildningar, SFI samt yrkessvenska för yrkesverksamma inom omsorgerna i kommunen. För att kunna erbjuda ett fullvärdigt utbud av kurser köper kommunen utbildningsplatser hos de externa aktörerna MoA lärcentrum och Bojo utbildningar. Vuxenutbildningen i Mjölby kommun har genom samverkansavtal med övriga Östgötakommuner och Tranås möjlighet att köpa utbildningsplatser i övriga avtalskommuner.

Sedan 2015 har vuxenutbildningens verksamhet ökat från 13,2 årsarbetare till 24,8 årsarbetare år 2022.

Styrning av verksamheten

Revisionsfråga 1: Har nämnden en ändamålsenlig styrning (mål/styrdokument) av vuxenutbildningens verksamhet?

lakttagelser

Styrande och stödjande dokument

I Mjölby kommuns *Mål och budget 2023-2025*, fastställd av kommunfullmäktige 2022-12-13 (§152), framgår kommunfullmäktiges mål för utbildningsnämnden. För år 2023 har fullmäktige inte specificerat några särskilda mål till nämnden inom ramen för vuxenutbildningen. Av *Mål och budget 2023-2025* framgår de styrtalet för 2023 som är fastställda inom utbildningsnämndens ansvarsområde. Av totalt 24 styrtalet är det ett styrtalet som har koppling till vuxenutbildningen. Styrtalet är formulerat enligt följande:

- *Kursdeltagare i komvux som har avslutat med godkända betyg, lägeskommun, andel av de som påbörjat kurs (%).*

För verksamhetsåret 2023 är målsättningen att detta styrtalet ska öka. Utfallet för 2021 var 64 procent.

Nämnden tog del av utbildningsförvaltningens verksamhetsplan för 2023 vid sammanträde 2023-04-17 (§59). Av verksamhetsplanen framgår kommunfullmäktiges mål till nämnden för året samt aktiviteter/projekt som ska genomföras under året. Som

tidigare nämnt saknar fullmäktiges tre mål till nämnden koppling till vuxenutbildningen. Verksamhetsplanen innehåller följande aktivitet som berör vuxenutbildningen:

Ta fram förslag på utveckling av gymnasium och vuxenutbildningen. Undersök och utgå från kommunens behov. Samverkan mellan gymnasium och vuxenutbildningen.

I samband med att nämnden tog del av verksamhetsplanen beslutade nämnden att uppföljning av denna ska genomföras och redovisas till nämnden i augusti innevarande år samt vid nämndens första sammanträde efter årsskiftet.

Intervjusvar

Av intervjuer framgår att det inte finns någon tydligt dokumenterad vision för vuxenutbildningen. Det saknas också en bild av vart Mjölby kommun vill komma med vuxna som inte är i sysselsättning. Det finns ett uttalat fokus om att gymnasieutbildning är viktigt för att vuxna i Mjölby kommun ska kunna skaffa sig en sysselsättning. Intervjuade beskriver att styrningen av vuxenutbildningen inte har varit tillräcklig, vilket har resulterat i att styrningen av vuxenutbildningen generellt har hanterats av verksamheten själv. Vidare beskriver intervjuade att vuxenutbildningen inte har prioriterats och att potentialen som finns för vuxenutbildningen inte har utnyttjats fullt ut. Avsaknaden av fungerande rutiner och stödsystem samt inte tillräckligt med personal på plats beskrivs vara andra faktorer som har påverkat verksamheten.

Bedömning

Har nämnden en ändamålsenlig styrning (mål/styrdokument) av vuxenutbildningens verksamhet?

Nej

Vi kan konstatera att det finns en uppfattning om att vuxenutbildningen är viktig för kommunen. Det står samtidigt klart att det saknas tydliga, dokumenterade och beslutade målsättningar och förväntningar på verksamheten. Vuxenutbildningen omfattas av nämndens övergripande mål- och styrdokument som den del av nämndens ansvarsområden men det finns endast ett styrtal och ett utredningsuppdrag som fokuserar på vuxenutbildningen. Vuxenutbildningen har därmed ingen ändamålsenlig styrning från nämnden.

Styrning av ekonomi

Revisionsfråga 2: Har nämnden en ändamålsenlig styrning av vuxenutbildningens ekonomi?

lakttagelser

I kommunens *Mål och budget 2023-2025* framgår budget för 2023 för utbildningsnämnden. I mål- och budgetdokumentet finns budgeten 2023 specificerad för utbildningsnämndens olika verksamheter. Budgeten är fördelad enligt följande:

- Nämnd och styrelseverksamhet

- Gemensam förvaltning
- Förskola
- Grundskola
- Gymnasiet
- Vuxenutbildning

Av budgetspekifikationen framgår att vuxenutbildningen har en kommunalt tilldelad budget på 17 729 tkr. Till denna summa tillkommer generella statsbidrag.

Utbildningsnämnden beslutade om *Resursfördelningsprinciper 2023* vid sitt sammanträde 2022-10-25 (§128). Av dokumentet framgår att principerna för fördelning av medel inom utbildningsnämndens verksamheter skiljer sig åt mellan verksamheterna. För gymnasium och vuxenutbildningen framgår det att verksamhetschefen ansvarar för resursfördelningen i samråd med rektorerna. Vidare framgår att enheterna tilldelas det belopp som krävs för att verkställa framarbetad tjänstefördelning. Vid fördelningen läggs stor vikt i att optimera och anpassa verksamhetens organisation till rådande förutsättningar. Det framgår att hänsyn tas till elevernas individuella behov av anpassning och särskilt stöd samt gruppens storlek och förutsättningar vid fördelning av resurserna.

Av intervjuer framgår att vuxenutbildningen har ramtilldelning för verksamheten där det är nämnden som beslutar om ram och budget. Ramtilldelningen innebär att vuxenutbildningen inte har en budget som volymanpassas. Intervjuade beskriver att vuxenutbildningen fick uppräknig för några år sedan från kommunfullmäktige till utbildningsnämndens ram.

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av protokollsutdrag för kommunstyrelsen (2021-02-10, §27), i vilket det framgår att styrelsen beslutat att tilldela vuxenutbildningen 2,9 miljoner kronor för att successivt och långsiktigt förstärka verksamheten.

Av *Mål och budget 2023-2025* framgår att kommunfullmäktige i november beslutar om nämndernas slutgiltiga drifts- och investeringsramarna för kommande år. Under budgetarbetet under året har nämnderna möjlighet att äska ytterligare medel. Enligt intervjuade sker inte äskande varje år, utan det sker i de fall det finns behov av ytterligare medel.

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av två protokollsutdrag från år 2016 och 2017 i vilka utbildningsnämnden äskade medel från kommunstyrelsen för utveckling av vuxenutbildningen. År 2016 beviljades äskandet för utökning av lärartjänster. År 2017 beviljades utbildningsnämnden ett tilläggsanslag på 3 miljoner kronor. Medlen var avsedda att stärka vägledningfunktionen med en tjänst samt att utöka antalet utbildningsplatser.

Intervjuade beskriver att en stor del av vuxenutbildningens intäkter utgörs av statsbidrag, där det största statsbidraget är regionala yrkesvux. Vidare framgår att statsbidragen hanteras i ett regionalt perspektiv.

Bedömning

Har nämnden en ändamålsenlig styrning av vuxenutbildningens ekonomi?

Ja

Vi kan konstatera att nämnden har beslutat om budget samt resursfördelningsprinciper för vuxenutbildningen. Budgeten är i form av en ram som inte påverkas av volymer eller genomströmning i verksamheten. Förändringar i ramen sker utifrån äskanden från verksamheten och nämnden till fullmäktige.

Arbete för att erbjuda vuxenutbildning

Revisionsfråga 3: Genomförs ett ändamålsenligt arbete för att erbjuda vuxenutbildning till de vuxna i kommunen som har rätt att delta i sådan utbildning?

lakttagelser

Styrande och stödjande dokument

Granskningen visar att det inte har tagits fram någon rutin eller aktuell handlingsplan för det uppsökande arbetet för vuxenutbildningen i Mjölby kommun. Det har inte heller genomförts någon kartläggning kring efterfrågan på utbildningar för kommunens vuxenutbildning.

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av *Planering för studie- och yrkesvägledning* avseende Mjölby kommuns vuxenutbildning. Dokumentet är daterat 2019-10-16. I dokumentet finns olika aktiviteter listade för den uppsökande verksamheten, SFI, grundskola och gymnasiet samt anpassad grund- och gymnasieskola. Exempel på aktiviteter som står listade för den uppsökande verksamheten är att delta i mässor, samarbete med arbetsförmedlingen samt besök på daglig verksamhet.

Vi har tagit del av riktlinje avseende prioritering och urval till utbildning för vuxenutbildningen. Dokumentet är odaterat och det framgår inte vilken status det är på dokumentet, det vill säga om det är fastställt av nämnd eller en tjänsteperson. I sakavstämningen anges att dokumentet är ett internt arbetsdokument som studie- och yrkesvägledarna använder. Enligt riktlinjen utgörs processen från ansökan till urval av fyra steg. Det första steget är att ansökan inkommer. I steg två kontrolleras ansökan avseende behörighet enligt 20 kap. 11 och 20§ i skollagen (2010:800). Om eleven uppfyller kraven mottages eleven till sökt utbildning. I de fall antalet mottagna elever överstiger antalet platser på den önskade utbildningen görs ett urval enligt 3 kap. 7 § förordning (2011:1108) om vuxenutbildning.

Intervjusvar

Enligt intervjuade har den uppsökande verksamheten för vuxenutbildningen inte hunnits med som önskat de senaste åren. En anledning till detta är att gruppen med studie- och yrkesvägledare inte har varit fulltaliga, vilket har resulterat i en ökad arbetsbelastning för medarbetarna i tjänst. Intervjuade beskriver också att studie- och yrkesvägledarna i stor

utsträckning arbetar med antagning, vilket är tidskrävande då det kräver en utredning av varje enskild elev. Utöver antagning går mycket av studie- och yrkesvägledarnas tid till att hantera det stora inflödet av kontakter från medborgare och vägleda dessa inom vuxenutbildningen. I och med att studie- och yrkesvägledarna har fått ägna sig åt mer operativt arbete har den uppsökande verksamheten inte kunnat prioriteras.

Trots att det inte har bedrivits ett aktivt uppsökande arbete inom Mjölby kommun på senare tid, uppger intervjuade att vuxenutbildningen har ett stort inflöde av studenter. Intervjuade beskriver att hemsidan är en viktig kanal för verksamheten och det har genomförts satsningar för att utveckla denna. Hemsidan beskrivs idag som mer användarvänlig.

Av intervjuer framgår att det finns ett internt samarbete med arbetsmarknadsenheten där vuxenutbildningen samarbetar kontinuerligt med Arbetsmarknad integration (AI), flyktingmottagning och ekonomiskt bistånd vuxen via en utvald SFI-lärare. SFI-läraren samarbetar primärt med flyktingsamordnare inom AI och biståndshandläggare inom ekonomiskt bistånd. Enligt intervjuer finns det ett samarbete med omsorgs- och socialförvaltningen och deras enheter inom arbetsmarknad, integration och flyktingmottagande, där information om utbildningar beskrivs vara en viktig del i arbetet. Bland annat beskriver intervjuade att det har påbörjats ett arbete med yrkessvenska inom omsorgen, där befintlig personal får möjlighet att förbättra sina språkkunskaper.

Det framgår av intervjuer att det generellt är svårt att hitta och nå ut till de medborgare som har rätt att delta i vuxenutbildning. Intervjuade beskriver att verksamheten förr har haft annonser i dagstidningar för att marknadsföra vuxenutbildningen, men att detta haft begränsat resultat. Deltagande på utbildnings- och företagsmässor har inte heller resulterat i den effekt som önskats. Det framgår även av intervjuer att det finns en oro att vuxenutbildningen missar medborgare och grupper som har rätt till utbildning med anledning av att det saknas förutsättningar för att genomföra det uppsökande arbetet.

Bedömning

Genomförs ett ändamålsenligt arbete för att erbjuda vuxenutbildning till de vuxna i kommunen som har rätt att delta i sådan utbildning?

Nej

Vi kan konstatera att vuxenutbildning har tillströmning av elever samt att det finns stödjande dokument för hur verksamheten ska arbeta med uppsökande verksamhet. Ett dokument är från år 2019 och en rutin har en otydlig formalia och status då det inte framgår om det är fastställt. Det finns vidare interna samarbeten inom kommunen som framför allt har fokus på vuxna inom målgruppen för SFI. Vi anser att kommunen inte fullt ut aktivt arbetar för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i särskild utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

Arbete för att möta behov av kompetens

Revisionsfråga 4: Genomförs ett ändamålsenligt arbete för att möta den lokala och regionala arbetsmarknadens behov av kompetens?

lakttagelser

Styrande och stödjande dokument

Vi har tagit del av *Samverkansavtal för vuxenutbildning*, daterat 2012-12-06. Avtalet gäller från 2012-12-06 och tills vidare. Samtliga kommuner i Östergötland samt Tranås kommun omfattas av samverkansavtalet. Av avtalet framgår att det omfattar kommunal vuxenutbildning och de olika utbildningsformerna som finns där. Avtalet redogör bland annat för ekonomiska förutsättningar, samarbetsformer, information om utbildningar, uppföljning och utvärdering samt utvecklingsområden. Av samverkansavtalet framgår att avtalets parter har ett gemensamt ansvar för information till medborgarna om de utbildningar som erbjuds inom samverkansområdet.

Intervjusvar

Vid intervjuer framgår att samverkansavtalet för vuxenutbildningen håller på att revideras och att ett nytt avtal ska finnas på plats inför år 2024. Intervjuade beskriver att det ekonomiska perspektivet låg till grund för samverkansavtalet från år 2012, men att fokuset inför upprättandet av ett nytt avtal istället är kompetensförsörjning och arbetsmarknadens behov.

Utöver samverkansavtalet beskriver intervjuade att Region Östergötland arbetar med att ta fram en regional kompetensförsörjningsstrategi som ska generera kompetensförsörjningsplaner på lokal nivå och därmed omfatta även Mjölby kommun. Intervjuade beskriver även att det inom kommunen finns ett näringslivsråd som arbetar med att se över vad kommunen och företagen efterfrågar för typ av kompetenser. Detta arbete beskrivs dock vara mer konkret inom ramen för gymnasieskolan, där det anordnas så kallade branschråd. Vid dessa branschråd träffas företrädare för olika branscher och företrädare för utbildning för att diskutera utbildningens innehåll och vilka kompetensbehov som finns inom branscherna. Intervjuade beskriver att vuxenutbildningen idag endast är en liten del av detta, men att det finns förhoppningar att samarbetet mellan gymnasieskolan och vuxenutbildningen ska utökas.

Det framkommer av intervjuer att det finns en dialog mellan Mjölby kommun och Arbetsförmedlingen gällande vilka utbildningar Arbetsförmedlingen startar. Företrädare för kommunen har även haft möten tillsammans med företagsrådgivare på Arbetsförmedlingen för att diskutera samarbetet mellan vuxenutbildningen och Arbetsförmedlingen. Utöver detta finns det, enligt de intervjuade, i dagsläget inte någon tydlig samverkan mellan kommunen och Arbetsförmedlingen. Intervjuade ser positivt på att samarbetet utvecklas. Vid intervjuer framkommer även att det finns ett regionalt arbetsmarknadsråd som under augusti 2023 har startat upp igen efter att ha varit pausat

under Covid-19 pandemin. Arbetsmarknadsrådet omfattar flera kommuner och det är Arbetsförmedlingen som sammankallar till möten.

Ytterligare parter som de intervjuade nämnde inom ramen för olika samverkansinsatser är:

- Östsvenska yrkeshögskolan AB som erbjuder utbildningar som vuxenutbildningen i Mjölby kommun köper.
- Samverkan med chefer inom omsorgsyrken för att erbjuda svenska inom omsorgen för nyanlända.

Bedömning

Genomförs ett ändamålsenligt arbete för att möta den lokala och regionala arbetsmarknadens behov av kompetens?

Delvis

Vi konstaterar att det finns ett regionalt samverkansavtal från år 2012 samt att det pågår ett utvecklingsarbete för att ta fram ett nytt avtal som i större utsträckning utgår från den regionala arbetsmarknadens behov. Vi kan vidare konstatera att arbetet med att möta den lokala arbetsmarknaden inte bedrivs fullt ut. Utbytet och samverkan med Arbetsförmedlingen sker endast till viss del. Den förnyade lagstiftningen inom gymnasieskola och vuxenutbildningen sätter ett större fokus på den regionala arbetsmarknaden och därmed är det regionala avtalet viktigt att få till stånd.

Systematiskt kvalitetsarbete

Revisionsfråga 5: Finns ett systematiskt kvalitetsarbete avseende vuxenutbildningen?

lakttagelser

Struktur för systematiskt kvalitetsarbete

I Mjölby kommun finns en upprättad plan för *Systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå*. Planen är behandlad av utbildningsnämnden och beslutades vid nämndens sammanträde 2021-12-20 (§152). I planen ges en övergripande bild av det systematiska kvalitetsarbetet, bland annat tydliggörs fokusområden för kvalitetsarbetet, roller i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete samt organisation av skolverksamheten. Därtill redogörs det för hur årsplanering och rapportering ska ske.

Vid sakavstämningen framkom att dokumentet *Systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå* har reviderats och beslutats av nämnden 2023-09-12 (§106). Enligt uppgift finns vuxenutbildningen med under fokusområdena Kunskapsresultat, Trygghet, närvaro och studiero samt Övergångar och samverkan. Vi har inte haft möjlighet att ta del av dokumentet i samband med granskningen.

Det framgår av kommunens plan för systematiskt kvalitetsarbete att årsplaneringen ska visa vilka områden som ska arbetas med under vilka perioder på året, samt när och hur

återrapportering ska ske. Av planen framgår att det är respektive verksamhetschefs ansvar att se till att det finns ett strukturerat arbetssätt för att förbereda, följa upp och utveckla det systematiska arbetet. Enligt planen ska huvudmannens kvalitetsarbete samspela med Mjölby kommuns mål- och budgetplanering, vilket innebär att huvudmannens systematiska kvalitetsarbete ska samplaneras med arbetet med årsredovisningen.

Uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet ska rapporteras till utbildningsnämnden. Enligt kommunens plan ska återkoppling från verksamheterna ske månadsvis via skolchefens och verksamhetschefernas deltagande vid nämndens sammanträden. Utöver detta ska redovisning kopplat till områdena *resultat och trygghet* genomföras enligt huvudmannens årsplanering. Huvudmannen ska också genomföra regelbundna resultatdialoger samt fördjupade dialoger. Det framgår vidare att det årligen ska genomföras en samlad resultatuppföljning inom varje verksamhetsområde. Inom ramen för detta ansvarar respektive verksamhetschef för att samla ihop och sammanställa resultat från rektorer och enhetschefer. Den samlade resultatuppföljningen finns med i årsplaneringen för utbildningsnämnden.

Dokumentationen kopplad till det systematiska kvalitetsarbetet ska beskriva vilka insatser som genomförts tidigare, effekter av dessa, planerade insatser samt förväntade effekter. Det ska av dokumentationen framgå var resultaten finns samlade och hur resultaten har bearbetats. I de fall det finns behov av större utvecklingsinsatser ska dessa framgå av verksamhetsplanen.

I kommunens plan för *Systematisk kvalitetsarbete på huvudmannanivå* finns det inget specifikt uttalande rörande vuxenutbildningen. Dokumentet omfattar samtliga skolformer i kommunen.

Dokumenterade uppföljningar och analyser

Vi har efterfrågat dokumenterade uppföljningar av resultat och förutsättningar för vuxenutbildningen. På huvudmannanivå har vi tagit del av *Kvalitetsrapport - verksamhet vuxenutbildning 2021/2022*, daterad 2022-12-19. Utbildningsnämnden tog del av kvalitetsrapporten vid sammanträde 2022-12-19, § 162. I rapporten följs vuxenutbildningens verksamhet upp utifrån de fastställda fokusområdena för kvalitetsarbetet i Mjölby kommuns skolor, *trygghet* och *resultat*. Av kvalitetsrapporten framgår bland annat att vuxenutbildningen har en låg andel behöriga lärare i grundläggande nivå och gymnasial nivå i jämförelse med riket. Vidare framgår att andelen lärare som saknar en pedagogisk examen är som lägst bland de som undervisar på grundläggande nivå. Vi har i granskningen inte haft möjlighet att ta del av kvalitetsrapporten för 2022/23.

Av uppföljningen i kvalitetsrapporten kopplat till fokusområdet *resultat* framgår att det finns avvikelser i statistikrapporteringen avseende vuxenutbildningen. Vidare framgår att vuxenutbildningen har minskat i antal kursdeltagare på samtliga nivåer, med störst minskning på grundläggande nivå och SFI. Det framgår även att personer som arbetar

året efter avslutad utbildning på grundläggande nivå och gymnasial nivå är lägre än för andra kommuner samt att det kan skönjas en negativ trend de senaste tre åren.

Av uppföljningen i kvalitetsrapporten kopplat till fokusområdet *trygghet* framgår det av kvalitetsrapporten att medarbetare på vuxenutbildningen upplever att de utmanas i grundläggande värden, såsom demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter (människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet och solidaritet mellan människor). Det framgår vidare att medarbetare ser att det finns olika föreställningar hos eleverna som inte alltid överensstämmer med de grundläggande värden som utbildningen vilar på. Under läsåret 2021/2022 har vuxenutbildningen också upplevt att grundläggande demokratiska värderingar har ifrågasatts av en del elever, främst utifrån jämlikhet och jämställdhet.

Intervjusvar

Av intervjuer framgår att det systematiska kvalitetsarbetet för vuxenutbildningen varit eftersatt i Mjölby kommun under de senaste åren. En bidragande orsak till detta beskrivs vara att vuxenutbildningen har haft en annan struktur än övrig förvaltning samt att vuxenutbildningen har varit liten till storleken, vilket gjort att vuxenutbildningen mer har betraktats som en skolform än som en verksamhet. Det systematiska kvalitetsarbetet har därmed mer haft karaktären för kvalitetsarbete på enhetsnivå snarare än på huvudmannanivå. Vuxenutbildningens systematiska kvalitetsarbete har, enligt intervjuade, inte varit en del av huvudmannans systematiska kvalitetsarbete. Intervjuade beskriver att det pågår en förbättringsprocess i kommunen som ska fortsätta under läsåret 23/24. Det innebär bland annat att det skapas ett systematiskt kvalitetsarbete för vuxenutbildningen som liknar systemet för systematiskt kvalitetsarbete för övriga skolformer. Inom ramen för detta ska nya former för kvalitetsrapport utvecklas samt att en verksamhetsplan för vuxenutbildningen ska tas fram. Intervjuade beskriver även att nya rutiner och processer ska upprättas.

Bedömning

Finns ett systematiskt kvalitetsarbete avseende vuxenutbildningen?

Nej

Vi kan konstatera att det finns en övergripande beskrivning av hur det systematiska kvalitetsarbetet ska gå till på huvudmannanivå. Vidare har nämnden erhållit en kvalitetsrapport för vuxenutbildningen för läsåret 2021/22 vilket är en dokumentation av kvalitetsarbetet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska följa upp och analysera resultat, måluppfyllelse och förutsättningar för att lägga en grund för planering och utveckling av verksamheten. Utgångspunkten för kvalitetsarbetet ska vara skollagen och läroplanens mål för verksamheten. Vi anser att nuvarande kvalitetsarbete inte fullt ut uppfyller dessa krav. Framför allt ligger inte uppföljning och analyser till grund för fortsatt planering och utveckling. Vi kan vidare konstatera att planen för kvalitetsarbetet samt kvalitetsredovisningen inte berör uppföljning, analys och bedömningar avseende externa utförare.

Uppgiften om att dokumentet *Systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå* har reviderats och numera omfattar även vuxenutbildningen är positiv. Detta bör utgöra en viktig grund för att framöver bedriva ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå som även omfattar vuxenutbildningen.

Uppföljning av ekonomi

Revisionsfråga 6: Finns en strukturerad uppföljning av vuxenutbildningens ekonomi som kontinuerligt delges nämnden?

lakttagelser

Struktur för uppföljning av ekonomi

Uppföljningsprocessen för ekonomi finns beskriven i *Mjölby kommuns ledningssystem*, beslutad av kommunfullmäktige 2018-12-18, § 194. I dokumentet beskrivs övergripande hur årets uppföljningsprocess ser ut med fokus på ekonomiområdet. Under januari - mars pågår sammanställning av bokslut och årsredovisning. Årsredovisningen är en kommungemensam uppföljning och är en spegel av mål- och budgetdokumentet. I årsredovisningen ingår redovisning av resultat för kommunmål, nämndernas åtaganden, internkontroll, personal, kvalitet samt hållbar utveckling. Per den sista april, augusti och oktober genomförs bokslutsprognoser i nämnderna och per sista december upprättas ett bokslut. Dessa meddelas kommunfullmäktige. För att kommunstyrelsen löpande ska kunna följa nämndernas ekonomiska utveckling görs en enklare redogörelse månadsvis exklusive januari och juli.

Per 31 augusti sammanställs delårsrapport inklusive uppföljning av ekonomi, kommunmål, nämndernas åtaganden, personal-, kvalitets- och internkontrollredovisningar. I oktober/november skickas anvisningar till nämnderna för arbetet med årsredovisning. I oktober/november genomförs medarbetarenkät alternativt medborgarundersökning vartannat år. Resultat från undersökningarna sammanställs och analyseras för att sedan bidra till förbättringar.

Återrapportering till nämnd

Vid genomgång av nämndens protokoll från och med september 2022 till och med september 2023 framgår att följande rapportering har gjorts med bäring på vuxenutbildningens ekonomi.

- **2022-09-26 §116. Delårsrapport per augusti 2022.**
- **2022-10-25 §127. Ekonomisk uppföljning.** Den ekonomiska uppföljningen är inte fastställd och kommer att delges nämnden när den är klar.
- **2022-10-25 §128. Resursfördelningsprinciper.** Nämnden beslutar att fastslå föreslagna resursfördelningsprinciper för budgetåret 2023.
- **2022-10-25 §130. Omdisponering av budget 2023.** Nämnden beslutar att omdisponera medel enligt upprättad plan och fastslår därmed nya budgetramar för år 2023.

- **2022-11-28 §140. Ekonomisk uppföljning.**
- **2022-12-19 §156. Ekonomisk uppföljning.**
- **2022-12-19 §158. Budget 2023.** Nämnden ger förvaltningen i uppdrag att komma med förslag om slutlig budget för 2023 till sammanträdet i februari 2023.
- **2023-01-16 §7. Ekonomisk uppföljning.**
- **2023-02-06 §29. Uppföljning av mål och budget 2022.** Nämnden beslutar att fastställa uppföljningen av Mål- och budget 2022 samt godkänna den ekonomiska redovisningen för 2022.
- **2023-03-20 §36. Slutlig budget 2023.** Nämnden beslutar att fastslå fördelning av budget 2023 enligt upprättat förslag.
- **2023-03-20 §47. Ekonomisk uppföljning.**
- **2023-04-17 § 60. Ekonomisk uppföljning.**
- **2023-05-15 §67. Ekonomi - statsbidrag, budget 2024-2026 - information.** Förvaltningsekonomi redogör för förändringar i statsbidrag som berör utbildningsområdet.
- **2023-05-15 §68. Terialuppföljning med prognos per april 2023.** Nämnden beslutar att godkänna tertialrapporten.
- **2023-06-19 §92. Ekonomisk uppföljning.**

I delårsrapport per augusti 2022 redovisas ekonomiskt resultat för perioden samt prognos för helåret. Den ekonomiska redovisningen är uppdelad på nämndens olika verksamheter och det framgår att vuxenutbildningen prognostiserar ett överskott på cirka 0,5 miljoner kronor för helåret 2022. I delårsrapporten rapporteras även prognos för måluppfyllelse för nämndens mål under året.

I nämndens uppföljning av mål och budget 2022, fastställd av 2023-02-06 (§ 29), redogörs det för årets verksamhet och ekonomiskt resultat. Uppföljningen inkluderar även rapportering av måluppfyllelse samt styrtal. Det framgår av den ekonomiska rapporteringen att vuxenutbildningen hade ett resultat mot budget om + 869 tkr i jämförelse med budget.

Terialuppföljning med prognos per april 2023, godkändes av nämnden 2023-05-15 (§ 68). I tertialrapporten redovisas ekonomiskt resultat för perioden och prognos för helåret. Det framgår av rapporteringen att vuxenutbildningen prognostiserar ett positivt resultat för helåret om 142 tkr. Tertialrapporten inkluderar även uppföljning av personal, styrtal, särskilda satsningar och kommunfullmäktiges mål.

Protokollsgranskning för perioden september 2022 till september 2023 visar att nämnden får regelbunden information om ekonomi under året. Vi har tagit del av exempel på ekonomisk prognos för maj 2023, vilken godkändes av nämnden 2023-06-19 (§ 92). I rapporten redovisas ekonomiskt resultat och prognos för helåret. Det framgår av rapporten att vuxenutbildningen prognostiserar god följsamhet till budget. För de verksamheter som prognostiserar över- eller underskott kommenteras avvikelserna.

Bedömning

Finns en strukturerad uppföljning av vuxenutbildningens ekonomi som kontinuerligt delges nämnden?

Ja

Vi kan konstatera att nämndens uppföljning av ekonomin följer kommunens anvisningar. Uppföljningen är dokumenterad och återfinns i protokollen. I uppföljningen anges den ekonomiska situationen för vuxenutbildningen samt det lämnas prognoser för utfall på helåret.

Åtgärder vid brister

Revisionsfråga 7: Tillser nämnden att adekvata åtgärder vidtas om brister identifieras avseende verksamhet och/eller ekonomi?

lakttagelser

Vi har efterfrågat underlag som beskriver åtgärder som har genomförts efter beslut från nämnd eller förvaltning med syfte att utveckla vuxenutbildningen. Som nämnts i revisionsfråga 5 tar utbildningsnämnden del av *Kvalitetsrapport för vuxenutbildningen 2021/2022* vid sitt sammanträde 2022-12-19, §162. Rapporten innehåller uppföljning av vuxenutbildningens förutsättningar samt uppföljning av verksamheten utifrån de fastställda fokusområdena, trygghet och resultat. Utöver detta innehåller rapporten särskilt prioriterade satsningar och framåtsyftande perspektiv inom ramen för vuxenutbildningen.

I samband med att nämnden tagit del av kvalitetsrapporten för vuxenutbildningen, har nämnden fattat beslut att *ge verksamhetschefen för gymnasie- och vuxenutbildningen i uppdrag att presentera en plan med tidsplan för att åtgärda de konstaterade bristerna till nämndens sammanträde i februari.*

Vi har även tagit del av upprättad *Handlingsplan vuxenutbildning*, daterad 2023-01-27. Av handlingsplanen framgår att det i samband med kvalitetsrapporten konstaterats ett antal brister och oklarheter, vilka till stor del beror på bristfällig rapportering av nyckeltal. Handlingsplanen innehåller tidsplan för åtgärder. Konstaterade brister och planerade åtgärder är uppdelade under rubrikerna *Förutsättningar*, *Resultat* och *Trygghet*. Datum för när respektive åtgärd ska vara klar finns specificerat. Det står angivet i handlingsplanen att verksamhetschef gymnasie- och vuxenutbildning ansvarar för handlingsplanens uppföljning och att uppföljning ska ske i augusti 2023. Upprättad handlingsplan för vuxenutbildningen delges nämnden vid nämndssammanträdet 2023-02-06, §26.

Av intervju framgår att uppföljning av handlingsplanen ska delges nämnden vid sammanträdet i september (muntlig information) och oktober (skriftlig uppföljning). Vi har tagit del av utkast till uppföljning av handlingsplanen, daterat 2023-08-24. I handlingsplanen som nämnden beslutat om fanns sju konstaterade brister med 14 planerade åtgärder. Av utkast till uppföljningen av handlingsplanen framgår att samtliga

brister med tillhörande åtgärder har följts upp. Av de 14 åtgärderna är 11 klarmarkerade och tre är pågående. För de åtgärder som är pågående framgår det av kommentar vad som kvarstår inom respektive åtgärd. Vi finner i protokoll spårbarhet till att verksamhetschef för gymnasie- och vuxenutbildningen lämnat information om uppföljning av handlingsplanen vid nämndens sammanträde 2023-09-11 (§ 103).

Enligt Mjölby kommuns plan för *Systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå* ska återkoppling från verksamheterna till nämnden ske månadsvis. Granskning av utbildningsnämndens protokoll visar att verksamhetschef gymnasie- och vuxenutbildning har informerat om verksamheten vid nämndens sammanträden under perioden september 2022 till september 2023, med undantag för två sammanträden. Nedan följer exempel på information som delgetts nämnden:

- **2022-09-26 §107. Information.** Omfattande arbete på vuxenutbildningen med struktur och rutiner.
- **2022-12-19 §161. Information.** Administrativa rutiner på vuxenutbildningen har inte varit tillfredsställande. Kommer att följa upp verksamheten med fokus på ekonomi och resultat tillsammans med rektor under våren.
- **2023-01-16 §3. Information.** Arbetar tillsammans med rektor på vuxenutbildningen för att ta fram åtgärdsplaner enligt nämndens beslut i december.
- **2023-03-20 §40. Information.** Framgångsrikt projekt inom vuxenutbildning där invandrare som behöver svenskundervisning erbjudits att läsa svenska och vårdutbildning samtidigt.
- **2023-06-19 §82. Information.** Samarbete med omsorgs- och socialförvaltningen om utbildning i yrkessvenska hos vuxenutbildningen, börjar efter sommaren.
- **2023-09-11 §103. Information.** Utvärdering av handlingsplan för vuxenutbildningen.

Som redovisats under revisionsfråga 6 har vuxenutbildningens ekonomiska rapportering, under det senaste året, redovisat ett positivt resultat alternativt ett resultat i linje med budget. Det framgår av ekonomisk prognos per maj 2023 att vuxenutbildningen har prognostiserat ett nollresultat för helåret. Med anledning av detta har det ej funnits behov av att vidta åtgärder för att klara mål för ekonomin.

Bedömning

Tillser nämnden att adekvata åtgärder vidtas om brister identifieras avseende verksamhet och/eller ekonomi?

Ja

Nämnden har tagit beslut om att ge förvaltningen i uppdrag att utveckla verksamheten i enlighet med en handlingsplan. Handlingsplanen adresserar brister som har identifierats i uppföljning av verksamheten. Inom ekonomiområdet har det inte funnits anledning att vidta åtgärder då det inte framkommit några brister eller avvikelser från budget i uppföljningen.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mjölby kommun genomfört en granskning av vuxenutbildningens omfattning och resultat. Granskningens syfte är att bedöma om utbildningsnämnden säkerställer en ändamålsenlig vuxenutbildning och om detta sker med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att utbildningsnämnden inte helt har säkerställt en ändamålsenlig vuxenutbildning med tillräcklig intern kontroll.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Har nämnden en ändamålsenlig styrning (mål/styrdokument) av vuxenutbildningens verksamhet?	Nej Det finns en uppfattning om att vuxenutbildningen är viktig för kommunen men att det saknas tydliga och dokumenterade målsättningar och förväntningar på verksamheten. Vuxenutbildningen omfattas av övergripande mål- och styrdokument men det finns endast ett styrtal och ett utredningsuppdrag som fokuserar på vuxenutbildningen.	
2. Har nämnden en ändamålsenlig styrning av vuxenutbildningens ekonomi?	Ja Nämnden har beslutat om en budget för vuxenutbildningen. Budgeten är i form av en ram som inte påverkas av volymer eller genomströmning i verksamheten. Förändringar i ramen sker utifrån äskanden från verksamheten och nämnden till fullmäktige.	
3. Genomförs ett ändamålsenligt arbete för att erbjuda vuxenutbildning till de vuxna i kommunen som har rätt att delta i sådan utbildning?	Nej Vi kan konstatera att vuxenutbildning har tillströmning av elever samt att det finns stödjande dokument för hur verksamheten ska arbeta med uppsökande verksamhet. Ett dokument är från år 2019 och en rutin har en otydlig formalia och status då det inte framgår om det är fastställt. Samtidigt är det tydligt att kommunen inte fullt ut aktivt arbetar för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på	

grundläggande nivå eller i särskild utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

4. Genomförs ett ändamålsenligt arbete för att möta den lokala och regionala arbetsmarknadens behov av kompetens?

Delvis

Det finns ett regionalt samverkansavtal från år 2012 samt att det pågår ett utvecklingsarbete för att ta fram ett nytt avtal som i större utsträckning utgår från den regionala arbetsmarknadens behov. Vi kan vidare konstatera att arbetet med att möta den lokala arbetsmarknaden inte bedrivs fullt ut vilket. Utbytet och samverkan med Arbetsförmedlingen sker endast till viss del. Den förnyade lagstiftningen inom gymnasieskola och vuxenutbildningen sätter ett större fokus på den regionala arbetsmarknaden och därmed är det regionala avtalet viktigt att få till stånd.

5. Finns ett systematiskt kvalitetsarbete avseende vuxenutbildningen?

Nej

Det finns en övergripande beskrivning av hur det systematiska kvalitetsarbetet ska gå till på huvudmannanivå. Vidare har nämnden erhållit en kvalitetsrapport för vuxenutbildningen för läsåret 2021/22 vilket är en dokumentation av kvalitetsarbetet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska följa upp och analysera resultat, måluppfyllelse och förutsättningar för att lägga en grund för planering och utveckling av verksamheten. Utgångspunkten för kvalitetsarbetet ska vara skollagen och läroplanens mål för verksamheten. Vi anser att nuvarande kvalitetsarbete inte fullt ut uppfyller dessa krav. Framför allt ligger inte uppföljning och analys till grund för fortsatt planering och utveckling. Vi kan vidare konstatera att planen för kvalitetsarbetet samt kvalitetsredovisningen inte berör uppföljning, analys och bedömningar avseende externa utförare.

6. Finns en strukturerad uppföljning av vuxenutbildningens ekonomi som kontinuerligt delges nämnden?

Ja

Nämndens uppföljning av ekonomin följer kommunens anvisningar. Uppföljningen är dokumenterad och återfinns i protokollen. I uppföljningen anges den ekonomiska situationen för vuxenutbildningen samt det lämnas prognoser för utfall på helåret.

7. Tillser nämnden att adekvata åtgärder vidtas om brister identifieras avseende verksamhet och/eller ekonomi?

Ja

Nämnden har tagit beslut om att ge förvaltningen i uppdrag att utveckla verksamheten i enlighet med en handlingsplan. Handlingsplanen adresserar brister som har identifierats i uppföljning av verksamheten. Inom ekonomiområdet har det inte funnits anledning att vidta åtgärder då det inte framkommit några brister eller avvikelser från budget i uppföljningen.

Rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till utbildningsnämnden:

- Nämnden behöver stärka styrningen av vuxenutbildningen genom att formulera, dokumentera och besluta om målsättningar och nyckeltal för verksamheten.
- Nämnden behöver säkerställa att verksamheten genomför ett aktivt arbete för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i särskild utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.
- Det systematiska kvalitetsarbetet för vuxenutbildningen på huvudmannanivå kan ytterligare stärkas genom att analyserna av uppföljningen utvecklas för att utgöra en stabil grund för fortsatt utvecklingsarbete samt styrningen av vuxenutbildningen. Vidare behöver det systematiska kvalitetsarbetet beröra även det som externa utförarna bidrar med i fråga om resultat och kvalitet.

2023-12-05

Carin Hultgren

Certifierad kommunal revisor
Uppdragsledare

Viktor Prytz

Certifierad kommunal revisor
Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mjölby kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2023-04-19. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Granskning av styrning och ledning av biståndsbedömning inom äldreomsorgen (myndighetsutövning)

Mjölby kommun

2023-12-05

Gustaf Almqvist, revisionskonsult

Ellen Håkansson, revisionskonsult

Malou Olsson, kvalitetssäkrare

Carin Hultgren, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mjölby kommun genomfört en granskning. Granskningens syfte är att bedöma om omsorgs- och socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig myndighetsutövning med en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att omsorgs- och socialnämnden **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig myndighetsutövning med en tillräcklig intern kontroll.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
Säkerställer omsorgs- och socialnämnden en tydlig styrning av handläggning inom äldreomsorgen? (ex. genom mål, riktlinjer, rutiner eller andra styrande dokument)?	Ja	
Säkerställer omsorgs- och socialnämnden att biståndsbedömning inom äldreomsorgen sker på ett ändamålsenligt sätt? (ex. egenkontroller)	Delvis	
Säkerställer omsorgs- och socialnämnden verkställighet av beslut?	Delvis	
Säkerställer omsorgs- och socialnämnden en strukturerad uppföljning av verksamhet och ekonomi avseende äldreomsorgen?	Ja	

Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningsresultaten vill vi lämna följande rekommendationer till omsorgs- och socialnämnden:

- att nämnden genomför systematiska egenkontroller och uppföljningar avseende de beslut som respektive biståndshandläggare fattar och huruvida det förekommer betydande skillnader mellan handläggarna för att ytterligare säkerställa likvärdiga bedömningar

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	3
Avgränsning	4
Metod	4
Organisation	5
Granskningsresultat	6
Styrning	6
lakttagelser	6
Mål och styrtal	6
Riktlinjer, rutiner och styrande dokument	7
Delegationsordning	8
Bedömning	8
Ändamålsenlig handläggning	8
lakttagelser	9
Stickprov	9
Bedömning	10
Verkställighet av beslut	10
lakttagelser	10
Ej verkställda beslut	11
Stickprov	12
Bedömning	12
Uppföljning av verksamhet och ekonomi	12
lakttagelser	13
Tertialuppföljning med prognos, T1 2023	13
Delårsrapport per augusti 2023	13
Kvalitetsberättelse	14
Internkontroll	14
Uppföljning av privata utförare	15
Bedömning	15
Samlad bedömning	16
Rekommendationer	16
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	17

Inledning

Bakgrund

Enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd som tillförsäkrar en skälig levnadsnivå. Enligt Socialtjänstlagen skall en utredning av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden inledas utan dröjsmål. Utredningen ska mynna ut i en individuell bedömning av den enskildes behov. Utredningen innebär en prövning, där myndigheten står för bedömningen av hjälpbehovet samt beslutar om lämplig insats. Om inte nämnden säkerställer en ändamålsenlig styrning och ledning av biståndsbedömningen finns risk för en rättsosäker bedömning för den enskilde. För kommunen kan eventuella brister i ledning och styrning och intern kontroll av biståndsbedömningen även leda till ökade kostnader i form av exempelvis högre volymer och/eller högre personalkostnader.

Revisorerna i Mjölby kommun ser i sin risk- och väsentlighetsbedömning att biståndshandläggningen är en avgörande process för såväl kvalitet som kostnader inom äldreomsorgen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om omsorgs- och socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig myndighetsutövning med en tillräcklig intern kontroll.

Revisionsfrågor:

1. Säkerställer omsorgs- och socialnämnden en tydlig styrning av handläggning inom äldreomsorgen? (ex. genom mål, riktlinjer, rutiner eller andra styrande dokument)?
2. Säkerställer omsorgs- och socialnämnden att biståndsbedömning inom äldreomsorgen sker på ett ändamålsenligt sätt? (ex. egenkontroller)
3. Säkerställer omsorgs- och socialnämnden verkställighet av beslut?
4. Säkerställer omsorgs- och socialnämnden en strukturerad uppföljning av verksamhet och ekonomi avseende äldreomsorgen?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Socialtjänstlagen (SoL)

- 5 kap 4-6 §
- 11 kap

Kommunallagen (KL)

- 6 kap 6 § (nämnden skall se till att den interna kontrollen är tillräcklig)
- samt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)

Avgränsning

Granskningen avgränsas till omsorgs- och socialnämndens ansvar avseende biståndsbedömning för insatser inom äldreomsorgen.

Metod

Genomgång av för granskningen relevanta dokument avseende nämndmål och dess uppföljning, riktlinjer och rutiner inom området.

Genomgång av omsorgs- och socialnämndens protokoll för perioden 2022 fram till oktober 2023.

Inom ramen för granskningen har stickprov av 10 individärenden genomförts i syfte att säkerställa att uppföljning av ärenden skett i enlighet med egna styrande dokument. att om det skett en årlig uppföljning. Vidare kommer stickproven att omfatta att rätt delegat har tagit beslut i enlighet med nämndens delegationsordning.

Därtill har intervjuer genomförts med:

- Intervju med chef för myndighetsutövning inom äldreomsorgen
- gruppintervju med ett urval av biståndshandläggare.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Rapporten är kvalitetssäkrad av Carin Hultgren, certifierad kommunal revisor, i enlighet med PwCs interna riktlinjer.

Organisation

I Mjölby kommun ansvarar omsorgs- och socialnämnden för den kommunala hälso- och sjukvården samt för stöd och service till barn, unga och familjer, personer med funktionsnedsättningar och till äldre. Alla former av myndighetsutövning sker inom kommunens individ- och familjeomsorg där enheten för Äldre och funktionsnedsatta ingår. På enheten finns det idag nio biståndshandläggare som arbetar med myndighetsutövning enligt socialtjänstlagen gentemot äldre. Enheten leds av en enhetschef och en förste biståndsbedömare som ansvarar för metodutveckling samt arbetsnära ledning och att stötta upp i ärenden där handläggare behöver stöd.

Granskningsresultat

Styrning

Revisionsfråga 1: Säkerställer omsorgs- och socialnämnden en tydlig styrning av handläggning inom äldreomsorgen? (ex. genom mål, riktlinjer, rutiner eller andra styrande dokument)?

Nämnden har i enlighet med 6 kap. 6 § kommunallagen ett ansvar att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande bestämmelser och att den interna kontrollen är tillräcklig.

lakttagelser

Mål och styrta

I "reglemente för Mjölby kommun"¹ framgår att omsorgs- och socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten och inom äldreomsorgen, omfattande hemtjänst och särskilda boendeformer inklusive korttidsboende.

I omsorgs- och socialnämndens "mål- och budget 2023-2025" med tillhörande "verksamhetsplan för Individ- och familjeomsorgen"² framgår de mål som kommunfullmäktige tilldelat nämnden samt nämndspecifika mål med tillhörande aktiviteter. Aktiviteterna är de konkreta aktiviteter i vardagen som ska bidra till att målen nås. Dessa planeras och genomförs av förvaltningar och enheter och är inte politiskt beslutade. I kommunens styrmodell framgår det att nämndspecifika mål formuleras och beslutas av nämnden om det finns behov av sådana. Vi noterar att de nämndspecifika målen inte har bäring på granskningsområdet. I dokumentet framgår det att kommunfullmäktige tilldelat nämnden följande mål med bäring på äldreomsorgen

- Alla invånare ska erbjudas en god, nära, jämlik och samordnad hälso- och sjukvård, omsorg och socialtjänst som förebygger ohälsa och stärker hälsan.
- Hälso- och sjukvård, omsorg och socialtjänst ska vara lättillgängliga och invånare ska vara delaktiga utifrån sina förutsättningar och behov.

Ovanstående mål utgår från omställningen till nära vård samt Agenda 2030 och ska följas upp genom antalet personer som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar och andelen äldre som bor i särskilt boende och som anser sig ha inflytande och får tillräckligt med tid. I övrigt noteras inga mål eller aktiviteter med bäring på äldreomsorgen.

I verksamhetsplanen framgår det att kommunfullmäktige även formulerat ett antal särskilda satsningar som nämnden ska göra framgent. Satsningarna avser samtliga av nämndens verksamhetsområden och ska vara inriktade på:

- Delaktighet och inflytande

¹ antagen av fullmäktige 2022-12-13 § 151

² antagna 2022-08-30 § 99

- Digital utveckling
- Nära vård

Vi noterar att inga av de särskilda satsningar som individ- och familjeomsorgen ska genomföra har direkt bäring på myndighetsutövning inom äldreomsorgen. Däremot framgår det att nämnden ska arbeta med en övergripande kunskapsinhämtning avseende nära vård samt genomföra brukarundersökningar inom verksamhetens olika enheter. I verksamhetsplanen framgår det att nämnden även följer ett antal styrtal med bäring på äldreomsorgen. Styrtalen är:

- Andel av förvaltningens medarbetare har fått introduktion i Nära vård
- Andel aktuella genomförandeplaner
- Andel kunder som har en namngiven fast omsorgskontakt inom äldreomsorgen
- Andel personer inskrivna i kommunens hemsjukvård som har en habiliteringsplan
- Andel personer inskrivna i kommunens hemsjukvård som har en vårdplan

Vi har även tagit del av verksamhetsplanen för enheten för äldre och funktionsnedsatta. I intervjuer uppges verksamhetsplanen ha tagits fram på enhetsnivå för att tydliggöra de mål och aktiviteter som tilldelats verksamheten och vem som ska följa upp dessa. Enhetens verksamhetsplan är inte antagen av omsorgs- och socialnämnden.

Riktlinjer, rutiner och styrande dokument

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av dokumentet *“Riktlinjer för beslut enligt socialtjänstlagen och lag om stöd och service till vissa funktionshindrade”* (senast reviderad 2021-12-21 § 169). Syftet med riktlinjerna är enligt dokumentet att skapa ett enhetligt synsätt vid bedömningar och att medborgarnas ansökningar ska behandlas på ett rättssäkert sätt. Riktlinjen är det övergripande styrdokumentet för handläggning inom området och är tänkt som ett hjälpmedel för biståndsbedömare, vid bedömning av insatser för äldre samt personer med funktionsnedsättning.

Vid genomgång av nämndens protokoll framgår det att omsorgs- och socialnämnden 2023-03-31 beslutade att fastställa nya riktlinjer för handläggning inom området då den tidigare versionen behövde anpassas och utvecklas utifrån rådande möjligheter och förutsättningar i kommunen. Genom de nya riktlinjerna ger nämnden vägledning till förvaltningen generellt och specifikt till biståndshandläggarna avseende vad som enligt nämnden är skälig levnadsnivå enligt socialtjänstlagen. Riktlinjer upprättas i syfte att vara vägledande vid behovsbedömning och biståndsbeslut inom angiven lagstiftning. Riktlinjerna bidrar till en rättssäker handläggning och likabehandling i kommunen och ska ses som ett komplement till lagstiftning, bindande föreskrifter från Socialstyrelsen, aktuell rättspraxis samt de handböcker och allmänna råd som finns. I protokollet framgår det att riktlinjerna ska följas upp årligen och revideras vid behov. 2023-09-18 § 140 godkänner nämnden anpassningar i riktlinjen och att dessa ska följas upp en gång per år och redovisas till nämnden. I intervjuer uppges att de nya riktlinjerna ännu inte är implementerade utan att den äldre versionen är fortsatt aktuell.

Vi har även tagit del av dokumentet *“Rutinhandbok omsorg vuxna och äldre omsorgs- och socialförvaltningen i Mjölby kommun”* (dokumentet reviderades senast 2023-03-06).

Handboken ska vara vägledning och stöd för biståndsbedömaren, från inkommen ansökan om bistånd till att ett ärende avslutas. Handboken innehåller hänvisningar och snabbänkar till bland annat separata rutiner, socialstyrelsens handböcker och nämndens delegationsordning för ytterligare stöd i handläggningen. I intervjuer beskrivs handboken och riktlinjen vara det viktigaste stödet för biståndsbedömaren i det vardagliga arbetet.

I intervjuer framkommer att biståndsbedömaren upplever att de styrande och stödjande dokumenten som finns är tillräckliga och att de finns samlade inom ramen för ett kvalitetsledningssystem som finns tillgängligt på en gemensam hårddisk. Det uppges att det i perioder sedan 2019 pågått ett intensivt arbete med att ta fram relevanta styrdokument inom samtliga av nämndens verksamhetsområden.

Utöver ovanstående dokument har vi tagit del av dokumentet "*Handläggningsscenerier*" som enligt uppgift delas ut till nyanställda i samband med deras introduktion. Dokumentet innehåller en detaljerad beskrivning av hur handläggaren ska agera i verksamhetssystemet utifrån ett antal olika vanligt förekommande scenarier. I intervjuerna upprättades detta i samband med att verksamhetssystemet byttes ut och alla behövde veta hur man skulle gå tillväga. I intervjuer uppges detta dokument vara särskilt viktigt för nyanställda.

Delegationsordning

Slutligen har vi även tagit del av nämndens delegationsordning³. I delegationsordningen regleras vilken funktion, exempelvis biståndshandläggare, enhetschef, arbetsledare eller socialutskott, som har rätt att fatta vilken typ av beslut. I delegationsordningen framgår det att biståndshandläggare inom enheten Äldre och funktionsnedsatta har delegerad beslutanderätt avseende bland annat hemtjänst samt för samtliga former av särskilt boende för äldre.

Bedömning

Säkerställer omsorgs- och socialnämnden en tydlig styrning av handläggning inom äldreomsorgen? (ex. genom mål, riktlinjer, rutiner eller andra styrande dokument)?

Ja

Vi bedömer att omsorgs- och socialnämnden i huvudsak säkerställer en tydlig styrning av handläggningen inom äldreomsorgen genom politiskt antagna mål som berör granskningsområdet. Därtill baseras bedömningen på att det finns antagna riktlinjer för handläggning av ärenden samt en reviderad delegationsordning som anger delegationsnivå för respektive beslut.

Ändamålsenlig handläggning

Revisionsfråga 2: Säkerställer omsorgs- och socialnämnden att biståndsbedömning inom äldreomsorgen sker på ett ändamålsenligt sätt? (ex. egenkontroller)

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) framgår att den som bedriver socialtjänst eller

³ antagen 2023-04-18 § 59

verksamhet enligt LSS ansvarar för att det finns ett ledningssystem för verksamheten, som ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet. Vidare framgår att de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet ska utarbetas och fastställas.

lakttagelser

I intervjuer uppges riktlinjen och handboken som beskrevs i föregående avsnitt vara viktiga verktyg för styrning och stöd i handläggningen av bistånd. Intervjuade framhåller att båda dokument utgör en bra vägledning i ärendehandläggningen samtidigt som vikten av individuella bedömningar utifrån den enskildes behov betonas. Dokumenten uppges vara ett särskilt viktigt stöd för nyanställda och att de finns tillgängliga på den gemensamma hårddisken. Mjölby kommun har även implementerat IBIC⁴ som stöd i handläggningen för att beskriva och dokumentera uppgifter om individens resurser, behov, mål och resultat med ett gemensamt språk. Riktlinjerna för beslut enligt SoL och LSS har sin utgångspunkt i IBIC. I intervjuer framgår det även att arbetsgruppen haft en särskild metodgrupp där IBIC diskuterats med fokus på likvärdighet i bedömningar. Dessa metodgrupper uppges ske var sjätte vecka och att de har fokus på olika teman.

I intervjuer beskrivs förste biståndsbedömaren som en viktig funktion för att säkerställa att handläggningen sker på ett likvärdigt och rättssäkert sätt. Den förste biståndsbedömaren arbetsuppgifter innefattar bland annat att ha gemensamma veckovisa ärendegrupper med handläggarna. Till ärendegrupperna tar respektive handläggare med sig de ärenden man önskar lyfta, exempelvis för att få stöd i bedömning. Det beskrivs också vara möjligt att i samband med dessa genomgångar diskutera arbetsbelastning och prioritering av arbetet. I intervjuerna framkommer det att biståndsbedömaren har runt 160 ärenden per handläggare men att det kan variera över tid och från handläggare till handläggare. Biståndsbedömaren har även tillgång till en rättsfallsdatabas för att vara uppdaterade inom rättsläget samt även ha juridisk handledning av en extern leverantör två gånger per år.

I intervjuer framgår det även att man inom verksamheten har upprättat checklistor för att bland annat säkerställa likvärdighet i bedömningar. Vi har inom ramen för granskningen tagit del av två checklistor för likabedömning avseende korttidsplatser och särskilt boende. Det uppges även genomföras egenkontroller av ärenden på verksamhetsnivå där ett antal stickprov väljs ut för att kontrollera olika parametrar. Enligt uppgift beslutas det som ska kontrolleras från gång till gång och inte utifrån någon särskild systematik. Vidare framgår det att det inte finns något beslut om hur ofta de ska göras. Egenkontrollerna genomförs på verksamhetsnivå och presenteras inte för nämnden.

Stickprov

Vi har inom ramen för granskningen genomfört en aktgranskning av tio individärenden. Syftet med aktgranskningen är att bedöma huruvida handläggningen av ärendena har skett utifrån förvaltningens riktlinjer och i enlighet med gällande delegeringsordning. I

⁴ Individens behov i centrum, ett arbetssätt för de som arbetar med personer som behöver stöd i sitt dagliga liv oavsett ålder eller funktionsnedsättning utifrån socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

samtliga av de granskade ärendena framgår datum för inkommen ansökan, datum för när utredning inleddes samt datum för beslut av insats. I samtliga ärenden framgår det att handläggningen bedrivits skyndsamt i enlighet med gällande lagstiftning. Vidare framgår det att samtliga beslut har fattats av rätt delegat. Besluten vi har tagit del av har avsett olika former av särskilt boende, hemtjänst och trygghetslarm.

Bedömning

Säkerställer omsorgs- och socialnämnden att biståndsbedömning inom äldreomsorgen sker på ett ändamålsenligt sätt? (ex. egenkontroller)

Delvis

Vår bedömning är att det finns etablerade arbetssätt som kan öka sannolikheten för rättssäkerhet och likabedömning, som exempelvis checklistor inom området, att man arbetar enligt IBIC, och med ärendedragningar som utgör ett forum där ärenden kan diskuteras. Vi uppfattar det däremot vara upp till respektive biståndshandläggare att avgöra vilka ärenden som lyfts i dessa sammanhang. Därtill baseras bedömningen på att det inte sker någon systematisk uppföljning avseende de beslut som respektive biståndshandläggare fattar och huruvida det förekommer betydande skillnader mellan handläggarna. Vi konstaterar därtill att det inte görs några systematiska egenkontroller med fokus på exempelvis likvärdighet.

Verkställighet av beslut

Revisionsfråga 3: Säkerställer omsorgs- och socialnämnden verkställighet av beslut?

Omsorgs- och socialnämnden ska till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och till revisorerna rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 4 kap. 1 § som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av bistånd beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet. Om IVO bedömer att den enskilde fått vänta oskäligt länge på att få insatsen verkställd kan IVO en ansökan om särskild avgift till förvaltningsrätten. Detta kan bli kostsamt för kommunen.

Enligt Socialtjänstlagen och Socialstyrelsens riktlinjer framgår vikten av individuell uppföljning av om den enskilde får den insats som han eller hon är berättigad till och i behov av.

lakttagelser

I intervjuer framgår det att ett beslut fördelas till utförare för verkställighet i samband med att beslutet tas. Förvaltningen uppger att de tar insatsstyrda beslut utifrån IBIC vilket innebär att utföraren bedömer hur mycket tid som krävs för att utföra insatsen. Det framgår i intervjuer att det även är utförarens ansvar att upprätta genomförandeplaner och att dessa därmed inte upprättas av handläggarna. Genomförandeplanen uppges många gånger vara grunden för uppföljningen av ett beslut.

Både riktlinjerna för beslut enligt SoL och LSS och rutinhandboken innehåller särskilda avsnitt om uppföljning och omprövning av insatser. I dokumenten framgår det att enheten äldre och funktionsnedsatta har till uppgift att regelbundet följa upp beslutade

insatser en gång per år eller när behoven förändras. Uppföljning ska ske systematiskt och bygga på samtal med den enskilde och uppgifter från utföraren. Insatserna ska följas upp så länge de pågår och tidsbegränsade beslut ska, enligt riktlinjen, följas upp innan de går ut. Uppföljningen syftar till att bedöma om den enskilde får sina aktuella behov tillgodosedda och om det är aktuellt att ompröva eller besluta om nya insatser. Enligt rutinhandboken ska:

- Alla brukare årligen erbjudas en uppföljning, antingen per telefon eller i form av fysiskt besök.
- Uppföljning för personer på särskilt boende sker vartannat år per telefon och vartannat år genom personligt möte.
- För personer som har verkställighet i form av anhöriganställning gäller alltid fysiska besök
- Rimligtvis planeras uppföljningar av tillsvidarebeslut till samma månad varje år.

I riktlinjen framgår det att det är viktigt att handläggaren håller sig uppdaterad kring situationen av behov hos den enskilde i avvaktan på att ett beslut kan verkställas. Detta ska ske regelbundet och vid behov ska andra kompletterande insatser erbjudas. Om den enskilde tackar nej till verkställighet ska beslutet följas upp och vid behov omprövas.

I intervjuer uppges uppföljning av pågående beslut som ett prioriterat område inom förvaltningen och att det finns en särskild upprättad årshjulsrutin för detta. Enligt rutinen ska varje handläggare ha ett årshjul med de ärenden som ska följas upp. I rutinen som beskriver årshjulet, framkommer att syftet med årshjulet är att på ett strukturerat sätt arbeta med uppföljningar samt att säkerställa alla arbetar med samma metod i arbetsgruppen. Handläggaren har ansvar för sitt eget årshjul och att uppdatera det när uppföljning sker. Årshjulen uppges vara upprättade i Excel och finnas tillgängliga på den gemensamma hårddisken. Årshjulen är lösenordsskyddade. Vi noterar att den övergripande rutinhandboken innehåller en hänvisning till årshjulsrutinen. Vi har även tagit del av en checklista för uppföljning av vuxna och äldre som mer i detalj bland annat beskriver vad som ska följas upp, när det ska följas upp samt vem som är ansvarig för att det görs. I checklistan framgår det att den senast reviderades 2023-01-26.

Ej verkställda beslut

Den tidigare beskrivna rutinhandboken innehåller ett avsnitt avseende ej verkställda beslut. Enligt rutinen ska handläggare göra en uppföljning och utreda om den enskilde behöver annat stöd i väntan på verkställande när ett beslut inte kunnat verkställas inom tre månader. Handläggare ska även följa upp det ej verkställda beslutet inför varje IVO-rapportering och erbjuda annat stöd och ta stöd av årshjulet.

Vi kan, utifrån en genomgång av protokoll från omsorgs- och socialnämndens sammanträden under år 2022 fram till september 2023 konstatera att nämnden regelbundet erhåller rapportering avseende ej verkställda beslut. Ej verkställda beslut inom äldreomsorgen varierar från två till sju beslut. Nämnden tog del av kvartalsrapporter avseende ej verkställda beslut 2022-11-29 § 143, 2023-03-21 § 35,

2023-05-16 § 69, 2023-09-18 § 137. I protokollen framgår det ej huruvida nämnden vidtagit några åtgärder eller inte utifrån redovisningarna av ej verkställda beslut.

I intervjuer beskrivs det vara enkelt att bevaka eventuella beslut som inte verkställs i verksamhetssystemet. Det uppges däremot inte vara vanligt att beslut inte kan verkställas inom äldreomsorgen utan att det främst rör beslut enligt LSS⁵. I intervjuer framkommer att biståndshandläggare bifogar information om varför beslutet inte verkställts till förste biståndsbedömaren när ej verkställda beslut rapporteras in. I intervjuer framkommer att icke verkställda beslut går att följa i verksamhetssystemet samt att förste socialsekreterare har bevakning på detta på enhetsnivå.

Stickprov

Vi noterar att det i samtliga beslutsmeddelanden framgår att beslutet ska följas upp en gång per år. Vid genomgång av journaler framgår det att det i två fall av tio framgår att särskilda uppföljningsmöten genomförts. I journalen framgår det att även om biståndsbeslutet fattats för mer än ett år sedan så har det i vissa fall dröjt tills brukaren flyttat till det särskilda boendet. Detta innebär att brukaren inte bott på det särskilda boendet i mer än ett år och att insatsen därmed inte har följts upp än.

Bedömning

Säkerställer omsorgs- och socialnämnden verkställighet av beslut?

Delvis

Genomförd granskning visar att omsorgs- och socialnämnden erhåller regelbunden rapportering av ej verkställda beslut och att det finns rutiner kring uppföljningen av ej verkställda beslut.

Genomfört stickprov visar på en varierande efterlevnad avseende uppföljning på individnivå. Vi noterar att den av nämnden antagna riktlinjen tydliggör att besluten ska följas upp ett år och inte när besluten varit verkställda i ett år.

Uppföljning av verksamhet och ekonomi

Revisionsfråga 4: Säkerställer omsorgs- och socialnämnden en strukturerad uppföljning av verksamhet och ekonomi avseende äldreomsorgen?

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) framgår att den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska utöva egenkontroll med den frekvens och i den omfattning som krävs för att kunna säkerställa verksamhetens kvalitet.

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd ska den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS årligen upprätta en sammanhållen kvalitetsberättelse. I kvalitetsberättelsen bör det framgå hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet har bedrivits under föregående kalenderår. Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata

⁵ Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoseas. Syftet med kommunallagens bestämmelse är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt öka allmänhetens insyn i privata utförarens verksamhet

lakttagelser

I intervjuer beskrivs uppföljningen av verksamhet och ekonomi avseende äldreomsorgen huvudsakligen sker genom årsredovisning, delårsrapporter samt i förvaltningens kvalitetsberättelse. Utifrån att omsorgs- och socialnämnden hade en budgetavvikelse om - 19,5 mnkr år 2022 har även nämnden fått ett uppdrag av kommunstyrelsens att ta fram en åtgärdsplan för en ekonomi i balans. Uppdraget har inneburit att nämnden ska redovisa konkreta resursutsatta åtgärder för en ekonomi i balans och en ekonomisk analys av nämndens hela verksamhetsområde. Denna åtgärdsplan har därmed inneburit att nämndens ekonomiska utveckling följts upp i högre utsträckning. Vid genomgång av nämndens protokoll för januari till oktober 2023 framgår att nämnden tagit del av följande rapportering avseende den ekonomiska utvecklingen vid följande tillfällen:

- Delredovisning av åtgärder för ekonomi/budget i balans - februari, mars,
- Åtgärdsplan för budget i balans - april, maj, juni
- Verkställande av processer för en ekonomi i balans - juni, augusti,
- Genomlysning av omsorgs- och socialnämndens ekonomiska situation och förutsättningar - september

Omsorgs- och socialnämnden har även följt upp den ekonomiska utvecklingen och prognos vid sammanträdena i februari, mars, juni, juli och september. I intervjuer uppges enheten för Äldre- och funktionsnedsatta redovisa månadsvis statistik kring den ekonomiska och verksamhetsmässiga utvecklingen men att detta inte alltid presenteras för nämnden. I nämndens protokoll 2023-04-18 § 58 framgår det att kommunfullmäktige år 2022 beslutat om en ny styrmodell vilket inneburit en förändrad struktur för uppföljningar, årsplanering för redovisningar. Vi noterar att nämnden under granskningsperioden även fortlöpande tagit del av den verksamhetsmässiga utvecklingen.

Tertialuppföljning med prognos, T1 2023

Vid nämndens sammanträde 2023-05-16 § 76 fastställs delårsrapporten för april i enlighet med den nya styrmodellen. Vid denna rapportering ingår förutom ekonomi även uppföljning av verksamhet, mål, kvalitet, personal och intern kontroll.

Delårsrapport per augusti 2023

I nämndens *tertiaruppföljning med prognos per augusti 2023*⁶ framgår det att nämndens prognostiserar en budgetavvikelse om - 32,6 mnkr som helhet vid årets slut. De större avvikelserna mot budgeten återfinns bland annat inom äldreomsorgen. Detta avser såväl insatser med stöd av SoL och HSL⁷ såväl som andra verksamheter där inget

⁶ antagen 2023-09-18 § 131

⁷ Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

individuellt biståndsbeslut krävs. Med anledning av det prognostiserade underskottet har ett analysarbete genomförts och ett förslag på åtgärder har tagits fram och redovisats löpande till nämnden. Delårsrapporten innehåller även en beskrivning av nämndens åtgärdsplan för ekonomi i balans. De två verksamhetsmålen med bäring på äldreomsorgen som kommunfullmäktige tilldelat nämnden prognostiseras att nås vid helåret. Vidare framgår det att Socialstyrelsens undersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen" 2023 års enkätinsamling är avslutad. Enligt uppgift presenteras resultatet i samband med kvalitetsberättelsen för 2023.

Delårsrapporten innehåller även en redovisning av nämndens särskilda satsningar och de styrtal som nämnden följer. Det framgår att 57 procent av brukarna inom äldreomsorgen haft en aktuell genomförandeplan under 2023. Om man exkluderar hemtjänstens kunder som enbart har insatser som trygghetslarm och matdistribution och där, enligt rutin ingen genomförandeplan upprättas blir resultatet 74%. I delårsrapporten framgår det att förvaltningen planerar kompetensutvecklingsinsatser gällande dokumentation, IBIC och genomförandeplaner.

Kvalitetsberättelse

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av nämndens kvalitetsberättelse för 2022⁸. I kvalitetsberättelsen framgår det bland annat att förvaltningen har förändrat sin organisation under året vilket bland annat inneburit att hemtjänsten har samorganiserats med hemsjukvården. Det är även möjligt att utläsa att förvaltningen under 2022 bytt verksamhetssystem och att avvikelserapportering sedan juni ska göras i det nya systemet. Vidare framgår det att resultaten från brukarundersökningarna inom äldreomsorgen visar på ett gott resultat i jämförelse med regionens och rikets resultat men att vissa förbättringsområden identifierats.

Internkontroll

Vid genomgång av omsorgs- och socialnämndens internkontrollplan för 2023⁹ framgår det att planen inte innehåller några kontrollmoment med bäring på äldreomsorgen. Vi noterar att delårsrapporten per augusti 2023 innehåller en uppföljning av de kontroller som gjorts under 2023 och att dessa inte stämmer överens med de kontroller som framgår i internkontrollplanen. I uppföljningen i delårsrapporten framgår att det genomförts stickprov på tio delegationsbeslut för att säkerställa att dessa har anmälts till nämnd. Vi noterar att ett antal av de beslut som kontrollerats har bäring på äldreomsorgen. I uppföljningen framgår det att utfallet av stickproven är tillfredsställande men att nämnden kan konstatera att det med hög sannolikhet har tagits beslut som inte anmälts till nämnden. Dessa beslut avser dock inte myndighetsutövning gentemot enskilda.

Vi noterar att internkontrollplanen för 2022 innefattade följsamheten till IBIC, med avstämningar med berörda enheter av antal medarbetare som genomfört utbildningen, presenterat i procent. I nämndens skala för risk- och konsekvensbedömning framgick att det var en stor risk att IBIC inte följdes och att det skulle få en allvarlig påverkan på

⁸ antagen 2023-04-18 § 53

⁹ antagen 2022-12-20 § 156

verksamheten. I intervjuer uppges äldreomsorgen i varierande omfattning vara involverad i nämndens internkontrollplaner från år till år.

Uppföljning av privata utförare

Kommunfullmäktige i Mjölby kommun antog 2018-08-28 § 101 ett *program för uppföljning av privata utförare*. Enligt programmet ska varje nämnd säkerställa att utförare oavsett driftsform inom nämndens ansvarsområde bedriver verksamheten i enlighet med de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller samt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd fastställer för respektive verksamhet. Nämnderna ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar också för att detta regleras i de avtal och uppdragsbeskrivningar som träffas med varje utförare. Ansvarig nämnd ska i varje enskilt fall ta ställning till vilken/vilka typer av uppföljning som ska tillämpas, liksom frekvens och omfattning.

Vid genomgång av omsorgs- och socialnämndens protokoll framgår det att nämnden 2022-08-30 § 100 antog en reviderad *rutin för uppföljning av externa utförare*. Vid sammanträdet 2023-03-21 § 39 godkände nämnden helårsrapport 2022 avseende uppföljning av externa utförare. I protokollet framgår det att förvaltningen enligt rutin genomfört verksamhetsuppföljningar utifrån kravspecifikationerna i respektive avtal under 2022. Vidare framgår det att det inom nämndens verksamhetsområde finns fyra upphandlade verksamheter och att man ser ett behov av att genomföra verksamhetsuppföljningar och ekonomikontroller på ett samordnat sätt för att möjliggöra fördjupad analys av resultat. Nämnden ger förvaltningen i uppdrag att till redovisningen av genomförda uppföljningar efter första kalenderhalvåret 2023 samt vid årets slut återkomma med en samordnad redovisning och analys av resultat.

Nämnden tar 2023-08-29 § 110 och 2023-09-18 § 142 del av fördjupade uppföljningar avseende verksamhetsansvar och patientsäkerhetsarbete avseende två externa utförare. Vi noterar att nämnden även fortlöpande under granskningsperioden tagit del av information avseende privata utförare vid olika sammanträden.

Bedömning

Säkerställer omsorgs- och socialnämnden en strukturerad uppföljning av verksamhet och ekonomi avseende äldreomsorgen?

Ja

Uppföljningen av verksamhet och ekonomi avseende äldreomsorgen sker i huvudsak löpande under året samt vid årsredovisning och delårsrapport. Omsorgs- och socialnämnden har även följt upp verksamhetens kvalitet i form av en kvalitetsberättelse samt i uppföljningen av privata utförare.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mjölby kommun genomfört en granskning. Granskningens syfte är att bedöma om omsorgs- och socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig myndighetsutövning med en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att omsorgs- och socialnämnden **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig myndighetsutövning med en tillräcklig intern kontroll.

Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningsresultaten vill vi lämna följande rekommendationer till omsorgs- och socialnämnden:

- att nämnden genomför systematiska egenkontroller och uppföljningar avseende de beslut som respektive biståndshandläggare fattar och huruvida det förekommer betydande skillnader mellan handläggarna för att ytterligare säkerställa likvärdiga bedömningar.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Säkerställer omsorgs- och socialnämnden en tydlig styrning av handläggning inom äldreomsorgen? (ex. genom mål, riktlinjer, rutiner eller andra styrande dokument)?	Ja Vi bedömer att omsorgs- och socialnämnden i huvudsak säkerställer en tydlig styrning av handläggningen inom äldreomsorgen genom politiskt antagna mål som berör granskningsområdet. Därtill baseras bedömningen på att det finns antagna riktlinjer för handläggning av ärenden samt en reviderad delegationsordning som anger delegationsnivå för respektive beslut.	
2. Säkerställer omsorgs- och socialnämnden att biståndsbedömning inom äldreomsorgen sker på ett ändamålsenligt sätt? (ex. egenkontroller)	Delvis Vår bedömning är att det finns etablerade arbetssätt som kan öka sannolikheten för rättssäkerhet och likabedömning, som exempelvis checklistor inom området, att man arbetar enligt IBIC, och med ärendedragningar som utgör ett forum där ärenden kan diskuteras. Vi uppfattar det däremot vara upp till respektive biståndshandläggare att avgöra vilka ärenden som lyfts i dessa sammanhang. Därtill baseras bedömningen på att det inte sker någon systematisk uppföljning avseende de beslut som respektive biståndshandläggare fattar och huruvida det förekommer betydande skillnader mellan handläggarna. Vi konstaterar därtill att det inte görs några systematiska egenkontroller med fokus på exempelvis likvärdighet.	

3. Säkerställer omsorgs- och socialnämnden verkställighet av beslut?

Delvis

Genomförd granskning visar att omsorgs- och socialnämnden erhåller regelbunden rapportering av ej verkställda beslut och att det finns rutiner kring uppföljningen av ej verkställda beslut.

Genomfört stickprov visar på en varierande efterlevnad avseende uppföljning på individnivå. Vi noterar att den av nämnden antagna riktlinjen tydliggör att besluten ska följas upp ett år och inte när besluten varit verkställda i ett år.

4. Säkerställer omsorgs- och socialnämnden en strukturerad uppföljning av verksamhet och ekonomi avseende äldreomsorgen?

Ja

Uppföljningen av verksamhet och ekonomi avseende äldreomsorgen sker i huvudsak löpande under året samt vid årsredovisning och delårsrapport. Omsorgs- och socialnämnden har även följt upp verksamhetens kvalitet i form av en kvalitetsberättelse samt i uppföljningen av privata utförare.

2023-12-05

Carin Hultgren

Certifierad kommunal revisor
Uppdragsledare

Gustaf Almqvist

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mjölby kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2023-04-19. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Uppföljande granskning av strategisk kompetensförsörjning med koppling till nuvarande rekryteringsutmaning

Mjölby kommun

Revisionsrapport
Augusti 2023

*Johanna Larsson
Linn Bergman
Carin Hultgren, certifierad
kommunal revisor*

Innehållsförteckning

1.	Inledning	03
2.	Granskningsresultat	06
3.	Revisionell bedömning	12

1

Inledning

Inledning

Bakgrund

Revisorerna i Mjölby kommun granskar årligen delårsbokslut och årsredovisning, samt genomför fördjupade granskningar utifrån en risk- och väsentlighetsanalys. De granskningar som revisionen genomför innehåller ofta förslag på åtgärder som bör genomföras. Dessa åtgärder varierar i omfattning och därmed också i tid för genomförande. En viktig del av revisionens arbete är därför att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits med anledning av dessa och om den granskade organisationen beaktat noterade brister, synpunkter och förslag.

Enligt SKR:s styrdokument *God revisionssed i kommunal verksamhet 2022* påtalas även vikten av att följa upp de granskningar revisorerna gjort under året. Genom att regelbundet följa upp genomförda granskningar ges svar på om åtgärder med anledning av revisorernas kritik och rekommendationer har tagits i beaktande. SKR skriver vidare att uppföljningen kan genomföras som en särskild granskningsinsats med skriftlig rapport. Uppföljningen ger också underlag för att bedöma om det finns anledning till förnyad granskning, och blir därmed en grund för riskanalysen inför kommande års revisionsplanering.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mjölby kommun genomförde PwC under revisionåret 2020 en granskning av kommunstyrelsens, utbildningsnämnden och omsorgs- och socialnämndens strategiska kompetensförsörjningsarbete. Syftet med granskningen var att bedöma om granskade nämnder och styrelsen bedrev ett ändamålsenligt arbete för att säkra behov av personal och kompetens. Den samlade revisionella bedömningen var att kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och omsorgs- och socialnämnden till stora delar säkerställt ett ändamålsenligt arbete för att säkra behov av personal och kompetens.

Efter granskningen lämnade revisionen tre rekommendationer till kommunstyrelsen och omsorgs- och socialnämnden för beaktande.

Med anledning av de påtalade bristerna har revisorerna i sin risk- och väsentlighetsanalys för år 2023 identifierat behov av att följa upp den tidigare granskningen avseende strategiskt kompetensförsörjning.

Syfte och frågeställningar

Syftet med granskningen har varit att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar. Granskningen har även syftat till att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtar ändamålsenliga åtgärder utifrån nuvarande rekryteringsutmaning.

Granskningen har sin utgångspunkt i följande revisionsfrågor:

- Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?
- Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?

Fokus på om nämnder/styrelse därutöver följt upp och utvärderat eventuellt rekryteringsbehov samt vid behov vidtagit åtgärder.

Avgränsning

Granskningen avser uppföljning av tidigare genomförd granskning av strategiskt kompetensförsörjningsarbete som genomfördes 2020. Granskningen avgränsas i huvudsak till år 2023, men åtgärder vidtagna under föregående år kommer även att beaktas. I övrigt, se syfte och revisionsfrågor.

Metod

Granskningen har genomförts genom protokollsgranskning och dokumentstudier av relevanta styrdokument och planer/strategier med bäring på granskningsområdet samt styrelsens/nämndens yttrande utifrån tidigare genomförd granskning.

Intervjuer har genomförts med:

- HR-chef
- Utbildningschef
- Förvaltningschef omsorgs- och socialförvaltning
- Personaladministratör utbildningsförvaltning
- HR-konsulter för utbildningsförvaltning och omsorgs- och socialförvaltning

De intervjuade har fått möjlighet att sakgranska ett utkast av rapporten. Rapporten är kvalitetssäkrad av Carin Hultgren, certifierad kommunal revisor.

2020 års granskning

Den granskning som genomfördes år 2020 omfattade totalt sju revisionsfrågor. Revisionsfrågorna redovisas nedan.

Revisionsfrågor
1. Är ansvar tydliggjort och finns relevanta metoder finns för att analysera framtida behov av rekrytering?
2. Är framtida personal- och kompetensförsörjningsbehov analyserat?
3. Finns dokumenterade rutiner för rekrytering och anställning som tydliggör processen och ansvaret?
4. Finns dokumenterade rutiner för introduktion vid nyanställning som omfattar såväl ett övergripande kommunperspektiv som introduktion i operativa uppgifter?
5. Tas erfarenheter tillvara från personal som väljer att ansluta sin anställning?
6. Är dokumenterade regler och rutiner är väl kända i verksamheten?
7. Finns ett stöd till chefer för att säkerställa tillgång till erforderlig kompetens?

Den samlade bedömning i granskningen som genomfördes år 2020 var att kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och omsorgs- och socialnämnden till stora delar säkerställer att det bedrivs ett ändamålsenligt arbete för att säkra behov av personal och kompetens. Med utgångspunkt i ovanstående bedömning, formulerades följande tre rekommendationer varav två var riktade till kommunstyrelsen och en till omsorgs- och socialnämnden.

- Kommunstyrelsen rekommenderas att följa upp den styrning som finns gällande analys av kompetensbehov, rekrytering, introduktion och avslutningssamtal efterlevs, också för att kunna klargöra oklarheter vid tillämpningen.
- Den kommunövergripande introduktionen samt utbildningsprogrammet för nya chefer ses inte som obligatoriskt vilket medför att den inte alltid tillvaratas, vilket bör ses över av kommunstyrelsen.
- Omsorgs- och socialnämnden bör se över att det som framkommer vid avslutningssamtal sammanställs och tillvaratas för att leda till förbättringar enligt de eventuella behov som kan framkomma.

2

Granskningsresultat

Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?

lakttagelser

Omsorgs- och socialnämnden behandlade granskningen 2020-12-15 § 170. Av nämndens yttrande framgår att omsorgs- och socialnämnden till stora delar säkerställer ett ändamålsenligt arbete för att säkra behov av personal och kompetens, samt den rekommendation som lämnades till nämnden. Vidare beskrivs att cheferna inom omsorgs- och socialförvaltningen genomför avslutningssamtal med de medarbetare som väljer att avsluta sin anställning. Personalavdelningen gör årligen en sammanställning över anledningen till avslutad anställning. I yttrandet anges att sammanställningen framöver ska ingå i förvaltningens årliga uppföljning inom kompetensförsörjningsområdet och att uppgifterna tillsammans med en analys ska presenteras för nämnden en gång per år. Syftet är att förvaltningen framöver ska arbeta mer systematiskt och strategiskt på ett övergripande plan med anledningen till att medarbetare väljer att avsluta sin anställning.

Kommunstyrelsen behandlade granskningen vid sammanträdet 2021-01-27 § 7. Av protokollet framgår revisionens sammanfattande bedömning och rekommendationer. Kommunstyrelsens förvaltning ställer sig bakom omsorgs- och socialnämndens svar på revisionsrapporten.

Kommunstyrelsen beslutar att:

- ta till sig de rekommendationer och slutsatser som framgår av den presenterade rapporten.
- ge kommundirektören i uppdrag att arbeta vidare med de rekommendationer som framkommer i rapporten.
- ställa kommunstyrelsens svar till kommunfullmäktige för kännedom.
- ge kommundirektören i uppdrag att återkomma med en redovisning av uppdraget till kommunstyrelsen i augusti 2021 angående det strategiska kompetensförsörjningsarbetet.

Kommunstyrelsen har tagit del av uppföljning av strategiskt kompetensförsörjningsarbete 2021-09-01 § 159. I uppföljningen anges att kommunstyrelsens förvaltning har stärkt upp återrapporteringen till överordnad chef när chefer uteblir från introduktionsprogrammet för nya chefer.

Kommunstyrelsens förvaltning har på personalutskottets uppdrag försökt att sammanställa orsaken till avslut men att de har haft svårt att få in svar. Kommunstyrelsens förvaltning överväger att initiera ett arbete i form av en enkät som tas fram i samverkan med förvaltningarna och som skickas ut till alla medarbetare som avslutar sin anställning för att sedan sammanställas till respektive förvaltning för att nå syftet med avslutsamtal.

Vidare beskrivs att kommunstyrelsens förvaltning arbetar med en reviderad kompetensförsörjningsstrategi som ska vara klar under hösten 2021 för beslut och har planerat ett mer omfattande stöd till förvaltningarna än tidigare.

Granskningen har skickats för kännedom till utbildningsnämnden och därav har inte Mjölby kommuns förtroendevalda revisorer begärt ett yttrande från nämnden på genomförd granskning.

Bedömning

Ja.

Vår granskning visar att revisorernas synpunkter har besvarats av kommunstyrelsen och omsorgs- och socialnämnden. Samtliga rekommendationer har besvarats.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?

I revisionsfrågan ingår även en redogörelse av iakttagelser avseende om kommunstyrelsen och granskade nämnder vidtar ändamålsenliga åtgärder utifrån nuvarande rekryteringsutmaning.

Iakttagelser

Som nämnts i föregående revisionsfråga gav kommunstyrelsen kommundirektören i uppdrag att återkomma med en redovisning av uppdraget till kommunstyrelsen angående det strategiska kompetensförsörjningsarbetet. Kommunstyrelsen tog del av uppföljning av strategiskt kompetensförsörjningsarbete i september 2021.

Kommunfullmäktige har 2022-02-15 § 3 fastställt Strategi för kompetensförsörjning. Kommunstyrelsen och nämnderna har utifrån strategin tagit fram kompetensförsörjningsplaner som bland annat beskriver nuläges- och behovsanalys, kompetensbehov på kort och lång sikt samt innehåller en handlingsplan med analys av vilka kompetensförsörjningsinsatser och kompetensutvecklingsinsatser som förvaltningarna behöver arbeta strategiskt med. Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och omsorgs- och socialnämnden har beslutat om kompetensförsörjningsplaner för år 2022-2023. Enligt intervju pågår arbete med uppdatera planerna inför 2024-2025 som ska beslutas senast 31 december 2023. Vid intervju framgår att HR-avdelningen har varit tydlig mot förvaltningarna om att matchningen mellan förvaltningarnas behov av kompetens och den befintliga kompetensen samt vad som kan göras för att minska ett eventuellt gap mellan dessa ska framgå av de uppdaterade kompetensförsörjningsplanerna.

Vid intervju med HR-chef framgår att kommunen har omarbetat och uppdaterat sin rutin för rekrytering. Mjölby kommun arbetar med kompetensbaserad rekryteringsmetod. Rutinen har presenterats för kommunstyrelsens personalutskott, fackliga företrädare samt chefer. HR-chef beskriver att rutinen regelbundet behöver justeras när rekryteringsverktyget Visma Recruit uppdateras, därav är rutinen inte politisk beslutad med anledning av att det inte ska behövas ett politiskt beslut vid varje uppdatering.

På kommunens intranät finns information om hur introduktion ska genomföras och att en sådan är obligatorisk vid nyanställning för medarbetare och chefer. Det finns mallar för hur en introduktionsplan ska genomföras för nya chefer, förvaltningschefer och medarbetare. De intervjuade inom omsorgs- och socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen uppger att de har egna verksamhetsspecifika introduktioner för medarbetare och chefer, utöver den kungemensamma introduktionen. Enligt intervju med HR-chef pågår ett arbete med att digitalisera utbildningsdagen för nyanställda medarbetare.

Vid intervju framkommer att det inte uppfattas som obligatoriskt att genomföra samtliga introduktionsutbildningar för nya chefer. Istället väljer cheferna utbildningar utifrån sina tidigare erfarenheter. Det genomförts i dagsläget ingen uppföljning eller kontroll gällande i vilket utsträckning cheferna tar del av utbildningsprogrammet. Vid intervju med HR-chef beskrivs att HR-avdelningen genomfört en utvärdering av introduktionsutbildningen för nya chefer. Utifrån utvärderingens resultat pågår uppdatering av utbildningsmaterialet. I uppdateringen av utbildningen är det enligt intervju tydliggjort vilka delar av utbildningen som är obligatoriska och vilka som inte är det. Utbildningsmaterialet ska presenteras för ledningsgruppen i kommunstyrelseförvaltningen och den centrala ledningsgruppen inom kort. I samband med införandet av det nya utbildningsprogrammet kommer respektive chef ansvara för att följa upp och säkerställa att nya chefer tar del av programmet. Ansvarig chef och HR-avdelningen kommer göra upp en planering tillsammans med nyanställd chef där det framgår vilka utbildningar som chefen ska genomföra utifrån tidigare erfarenhet.

Avslutningssamtal utgår från en kommunövergripande mall och genomförs enligt intervjuer till viss del inom förvaltningarna. Det är respektive chefs ansvar att erbjuda och sammanställa samtalet. Det genomförs ingen sammanställning för kommunen eller förvaltningarna utifrån vad som framkommer vid samtalen. Vid intervjuer beskrivs att HR har arbetat med att ta fram en enkät som kommer skickas till de medarbetare som sagt upp sig och angett att de går till annan arbetsgivare. Enkäten kommer vara anonym och skickas digitalt och tanken är att den ska kunna fånga sådant som medarbetaren inte vill ta upp i samtal med sin chef. Resultatet från enkäten kommer sedan sammanställas i en rapport av HR-specialist och delas med förvaltningarna och nämnderna.

Vid intervju beskrivs att den planerade sammanställningen av avslutningssamtal, som skulle ingå i den årliga uppföljning av kompetensförsörjningen till omsorgs- och socialnämnden, inte har kunnat genomföras till följd av HR-avdelningen upphörde med att genomföra sammanställningen och därav fanns det inget resultat för omsorgs- och socialnämnden. Vid intervju med utbildningsförvaltningen framgår att det är svårigheter med att få in tillräckligt stort underlag från avslutningssamtalen för att kunna delge nämnden en aggregerad sammanställning.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? forts.

Vid intervju med HR-chef framgår att det i dagsläget finns stora utmaningar i att rekrytera till följd av att det inte finns tillräckligt med arbetskraft att tillgå och att det är stor konkurrens i närområdet.

Svårigheter att rekrytera personal märks främst av inom yrkesgrupper som är legitimerade som förskollärare, lärare inom vissa ämnen och sjuksköterskor. Det är även svårt att rekrytera socionomer, kockar, ingenjörer och projektledare. HR-avdelningen erbjuder stöd till chefer i rekryteringsarbete.

Vidare framgår från intervju med HR-chef att kommunen fokuserar sitt personal- och kompetensförsörjningsarbete på att vara en attraktiv arbetsgivare och att skapa ett arbetsgivarvarumärke. Arbetet utgår från Strategi för kompetensförsörjning som innehåller tre delmål: attraktiv arbetsgivare, nya lösningar och hållbart arbetsliv. Arbetet omfattar bland annat att se över arbetsmiljöarbetet för chefer, arbete med att utveckla och behålla personal, översyn av löner och förmåner samt att rekrytera bredare och finnas i olika kanaler.

Under 2022 genomfördes en omorganisation av HR-organisationen i syfte att skapa en bättre samverkan med förvaltningarna. Sedan dess har de tre största förvaltningarna en egen HR-konsult som stöttar förvaltningen inom området. Det har även tillsatts en HR-specialist inom arbetsrätt och förhandling på HR-avdelningen.

Kommunstyrelsen beslutade 2021 om riktlinje för chefsstrukturen i Mjölby kommun i syfte att minska chefernas arbetsbelastning för att möjliggöra aktivt ledarskap och underlätta kompetensförsörjningen genom att öka attraktiviteten för chefsuppdrag samt minska chefsomsättningen. En del i riktlinjen handlar om att antal medarbetare per chef inte ska överstiga 30. Vid intervju med företrädare för omsorgs- och socialförvaltningen beskrivs att de arbetar med efterlevnaden av riktlinjen, men att de ännu inte nått målet för att det inte funnits utrymme i nämndens budget för att tillsätta fler chefer.

Omsorgs- och socialförvaltningen har sedan den förra granskningen infört önskad sysselsättningsgrad inom förvaltningens vård- och omsorgsverksamheter. Det innebär att medarbetarna årligen själva får önska sin sysselsättningsgrad i syfte att fler ska önska en högre grad. Vid intervju beskrivs att det fått effekt men att det fortfarande är många medarbetare som väljer att arbeta deltid. Andra genomförda aktiviteter är bland annat ledarskapsprogram *Framtida chef* som erbjuder medarbetare i Mjölby kommun med potential att arbeta som chef i syfte att kunna rekrytera chefer internt, samt kompetensutveckling för chefer. Förvaltningen tillsvidareanställer även socialsekreterare istället för en tidsbegränsad anställning vid exempelvis föräldraledigheter för det finns en så liten risk för övertalighet.

Inom omsorgs- och socialförvaltningen finns även flera pågående och planerade aktiviteter för att arbeta med kompetensförsörjning. Förvaltningen har bland annat tagit del av statsbidraget Äldreomsorgslyftet för att ge vårdbiträden möjlighet att utbilda sig till undersköterskor på arbetstid. Arbete pågår även med att stärka organisationen med stödfunktioner för att ge möjlighet att arbeta mer med verksamhetsutveckling och uppföljning i syfte att effektivisera verksamheten och skapa en mer ändamålsenlig organisation. Det planeras även för en översyn av möjligheten att skapa en egen bemanningspool för undersköterskor och att ta fram renodlade servicetjänster för att kunna avlasta undersköterskor. Nämnden har beslutat om att förvaltningen ska ta fram en modell för att kunna erbjuda olika vägar in till arbete inom vård- och omsorg för de som inte har tillräckliga kunskaper i svenska ännu, vilket även blir ett sätt att säkerställa kompetensen i det svenska språket i förvaltningens vård- och omsorgsverksamheter.

Inom förvaltningen pågår tillsammans med HR ett arbete med att se över om det finns andra kompetenser utöver socionomer som kan handlägga ärenden inom barn och unga för att det är svårt att rekrytera inom det området. Förvaltningen har ett samarbete med Linköpings universitet avseende verksamhetsförlagd utbildning för socionomstudenter.

Inom utbildningsförvaltningen fokuseras en stor del av personal- och kompetensförsörjningsarbetet på att det ska finnas utvecklingsmöjligheter och att det ska gå att göra en karriär internt inom kommunen. Som exempel lyfter intervjuade att kommunen sett över och tydliggjort vad uppdraget "förstelärare" innebär. Syftet med tjänsten är att skapa en tydligare karriärväg för lärare och få fler att vilja stanna i organisationen. Förvaltningen har påbörjat arbete med att se över möjligheten att införa liknande tjänster inom förskolan. Vidare deltar Mjölby kommun i Lärarlyftet i syfte att öka lärarbehörigheten.

Inom utbildningsförvaltningen finns även ett mentorsprogram för nyanställda och nyexaminerade lärare under ett år där en erfaren lärare agerar som mentor åt den nyanställda. Vid intervju framgår att det finns även en samverkan mellan länets kommuner och Linköpings universitet för en bra övergång från studier till arbete.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? forts.

Bedömning

Delvis.

Det pågår ett arbete inom kommunstyrelsens förvaltning och omsorgs- och socialnämndens förvaltning kring lämnade rekommendationer i tidigare genomförd granskning av strategisk kompetensförsörjning. Vi bedömer trots detta att det är väsentligt att kommunstyrelsen och omsorgs- och socialnämnden följer upp effekterna av pågående åtgärder och säkerställer att åtgärderna slutförs samt implementeras i förvaltningarna.

Kommunstyrelseförvaltningen, omsorgs- och socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen bedriver ett systematiskt personal- och kompetensförsörjningsarbete som utgår från styrelsens och nämndernas kompetensförsörjningsplaner som i sin tur utgår från fullmäktiges beslutade strategi för kompetensförsörjning.

HR-avdelningen erbjuder stöd till förvaltningarna i arbetet med rekrytering som utgår från rutin för kompetensbaserad rekrytering. Inom förvaltningarna pågår ett aktivt arbete med att rekrytera nya medarbetare och chefer, men även att utveckla och behålla befintlig personal för att komma till rätta med rådande rekryteringsutmaning.

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer

Rekommendation	Rekommendation genomförd
<p>Rekommendation 1 Kommunstyrelsen rekommenderas att följa upp den styrning som finns gällande analys av kompetensbehov, rekrytering, introduktion och avslutningssamtal efterlevs, också för att kunna klargöra oklarheter vid tillämpningen.</p>	<p>Delvis. Vartannat år tar respektive förvaltning fram en kompetensförsörjningsplan som beskriver personella behov, nuläge och framtida behov. Vidare beskrivs kompetensbehov på kort och lång sikt. Planen omfattar även en handlingsplan med analys av vilka kompetensförsörjningsinsatser och kompetensutvecklingsinsatser som förvaltningen behöver arbeta med.</p> <p>Vi har inom ramen för granskningen inte kunnat verifiera att kommunstyrelsen följer upp att introduktionsutbildning för nya chefer genomförs eller att information från avslutningssamtal sammanställs på en övergripande nivå.</p>
<p>Rekommendation 2 Den kommunövergripande introduktionen samt utbildningsprogrammet för nya chefer ses inte som obligatoriskt vilket medför att den inte alltid tillvaratas, vilket bör ses över av kommunstyrelsen.</p>	<p>Delvis. Utbildningsprogrammet uppfattas fortfarande inte som obligatoriskt av samtliga chefer och det genomförs ingen central uppföljning kring om cheferna tar del av programmet. Vi ser positivt på att det pågår arbete med att utvärdera och uppdatera utbildningsprogrammet för att bland annat tydliggöra vilka deltar som är obligatoriska, samt vem som ansvarar för att följa upp att medarbetarna genomfört dessa.</p>
<p>Rekommendation 3 Omsorgs- och socialnämnden bör se över att det som framkommer vid avslutningssamtal sammanställs och tillvaratas för att leda till förbättringar enligt de eventuella behov som kan framkomma.</p>	<p>Delvis. Förvaltningen har arbetat med att försöka sammanställa det som framkommer vid avslutningssamtalen men det har varit för få svar för att kunna göra en aggregerad sammanställning. Det är därför upp till respektive chef att genomföra avslutningssamtal och själv använda det som framkommer vid dem.</p> <p>Vi ser positivt på att det pågår arbete med att ta fram en kommunövergripande digital enkät som komplement/ersättning till avslutningssamtalet för att kunna sammanställa och tillvarata åsikter från medarbetare som väljer att byta arbetsgivare.</p>

3

Revisionell bedömning

Revisionell bedömning

PwC har, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Mjölby kommun, genomfört en uppföljande granskning av strategisk kompetensförsörjning med koppling till nuvarande rekryteringsutmaning. Syftet har varit att bedöma om om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och åtgärdsförslag som lämnats i genomförd granskning.

Vi bedömer att kommunstyrelsen och omsorgs- och socialnämnden *i allt väsentligt* har vidtagit tillräckliga åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd uppföljande granskning av strategiskt kompetensförsörjning, även om det kvarstår ett visst arbete innan åtgärderna är slutförda.

Vi bedömer att kommunstyrelsen och granskade nämnders förvaltningar *i allt väsentligt* vidtar ändamålsenliga åtgärder utifrån nuvarande rekryteringsutmaning. Styrelsens och nämndernas förvaltningar bedriver ett aktivt personal- och kompetensförsörjningsarbete som utgår från styrelsens och nämndernas kompetensförsörjningsplaner för att kunna rekrytera nya medarbetare och chefer och behålla och utveckla befintlig personal.

Rekommendationer

- Att styrelse och granskade nämnder löpande följer upp och utvärderar effekter av pågående personal- och kompetensförsörjningsarbete och vid behov vidtar aktiva åtgärder i syfte att säkerställa att vidtagna åtgärder får avsedd effekt.

2023-08-22

Carin Hultgren

Uppdragsledare

Johanna Larsson

Projektledare